

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KATOWICACH**

Katowice, dn. 12 września 2014 r.

RKT-61-36/13/BP

DECYZJA Nr RKT – 28/2014

Stosownie do art. 33 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.) oraz § 5 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przeciwko:

- a. Maciejowi Paweli prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą Maciej Pawela w Chełmku,
- b. Wiesławowi Paweli prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą Wiesław Pawela w Chełmku,
- c. Mariuszowi Śmiechowi prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą Śmiech Mariusz F.H.U. – Smoto w Oświęcimiu

działającym wspólnie w ramach spółki cywilnej 7 Windykacja s.c. Wiesław Pawela, Mariusz Śmiech, Maciej Pawela w Oświęcimiu,

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

I. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę polegającą na** naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez zaniechanie informowania konsumentów w umowach pożyczki o:

1. imieniu, nazwisku i adresie kredytodawcy, co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
2. stopie oprocentowania kredytu oraz warunkach jej zmiany, co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
3. rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania, co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
4. kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, a także o prawie, o którym mowa w art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 8 tej ustawy, a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

5. innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie, co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

6. rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego i warunkach jej zmiany, co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

7. terminie, sposobie i skutkach odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązku zwrotu przez konsumenta odsetek od udostępnionego przez kredytodawcę kredytu zgodnie z rozdziałem 5 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), a także o kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym, co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 15 tej ustawy, a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

8. organie nadzoru właściwym w sprawach ochrony konsumentów, co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 21 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i stwierdza się zaniechanie stosowania praktyk, o których mowa powyżej z dniem 13 lutego 2014 r.

II. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę polegającą na:**

1. zaniechaniu przekazywania konsumentom przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki na trwałym nośniku, formularza informacyjnego, o którym mowa w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), co jest niezgodne z art. 14 ust. 1 w zw. z art. 13 ust. 1 tej ustawy, a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

2. zaniechaniu wręczania konsumentom, na trwałym nośniku, wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy, z oznaczeniem swojego imienia i nazwiska oraz adresu zamieszkania w przypadku umów o kredyt konsumencki, co jest niezgodne z art. 53 ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i stwierdza się zaniechanie stosowania tych praktyk z dniem 13 lutego 2014 r.,

III. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę polegającą na:**

1. stosowaniu w faktycznie zawartych umowach pożyczki odsetek przekraczających wysokość odsetek maksymalnych, co jest niezgodne z art. 359 § 2¹-2³ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

2. stosowaniu w „Regulaminie i informacji dotyczących pożyczki” postanowienia o treści: „Pożyczkę można spłacić wcześniej niż zostało to ustalone w Umowie Pożyczki. Jednak taka spłata musi być ustalona z naszym pracownikiem”, co jest niezgodne z art. 48 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z

późn zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

3. zawieraniu z konsumentami w dacie umowy pożyczki „Oświadczenia o uznaniu roszczenia”, które dotyczy wierzytelności kredytowych oraz przyszłych kosztów windykacyjnych, co jest niezgodne z art. 353¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 121), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i stwierdza się zaniechanie stosowania tych praktyk z dniem 13 lutego 2014 r.,

IV.1. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę polegającą na** stosowaniu w „Oświadczeniu o uznaniu roszczenia” **oraz** w „Regulaminie i informacji dotyczących pożyczki” postanowień, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 101) o treści: „Uznaję także roszczenie o zwrot na rzecz pożyczkodawcy kwoty windykacji według podpisanego Regulaminu przez pożyczkobiorcę tytułem kosztów zwrotu pożyczki (pierwsza wizyta w kwocie 100,00 zł, każda następna 150,00 zł), kwoty 200,00 zł tytułem kosztów sporządzenia dokumentacji oraz 50,00 zł za przygotowanie” **oraz** „Pierwsza windykacja 100,00 zł każda następna windykacja 150,00 zł, oraz 50 zł za przygotowanie dokumentacji od działu windykacji, a w razie braku uregulowania zaległej pożyczki wraz z odsetkami sprawa będzie skierowana na drogę postępowania sądowego, a następnie przekazana właściwym procedurom egzekucyjnym”, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

2. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę polegającą na** stosowaniu w „Umowie pożyczki” postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 101) o treści: „W przypadku wezwania listem poleconym za datę doręczenia wezwania uważa się również datę pierwszego awizowania przesyłki poleconej niedoręczonej lub nie odebranej przez pożyczkobiorcę”, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

3. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę polegającą na** stosowaniu w „Umowie pożyczki” postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 101) o treści: „Strony zgodnie postanawiają, iż spory mogące powstać na tle niniejszej Umowy poddają pod rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w Tychach”, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i stwierdza się zaniechanie stosowania praktyk, o których mowa powyżej z dniem 13 lutego 2014 r.,

V. na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm.) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **umarza się, jako bezprzedmiotowe** wszczęte z urzędu postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w związku z podejrzeniem podejmowania bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na naruszaniu obowiązku

udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez zaniechanie informowania konsumentów w umowach pożyczki o:

1. prawie, o którym mowa w art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn zm.), co może być uznane za niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 18 tej ustawy, a poprzez to może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

2. możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi, co może być uznane za niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 20 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn zm.), a poprzez to może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

VI. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nakłada się na:

a. Macieja Pawełę prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Maciej Paweła w Chełmku **kary pieniężne** w wysokości:

1. **640 zł** (sześciuset czterdziestu złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji,

2. **366 zł** (trzystu sześćdziesięciu sześciu złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie II. sentencji niniejszej decyzji,

3. **274 zł** (dwustu siedemdziesięciu czterech złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie III. sentencji niniejszej decyzji,

- za które to zobowiązanie odpowiada on solidarnie wraz z Wiesławem Pawełą prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Wiesław Paweła w Chełmku oraz Mariuszem Śmiechem prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Śmiech Mariusz F.H.U. – Smoto w Oświęcimiu,

b. Wiesława Pawełę prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Wiesław Paweła w Chełmku **kary pieniężne** w wysokości:

1. **1840 zł** (jednego tysiąca ośmiuset czterdziestu złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji,

2. **1052 zł** (jednego tysiąca pięćdziesięciu dwóch złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie II. sentencji niniejszej decyzji,

3. **789 zł** (siedmiuset osiemdziesięciu dziewięciu złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie III. sentencji niniejszej decyzji,

- za które to zobowiązanie odpowiada on solidarnie wraz z Maciejem Pawełą prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Maciej Paweła w Chełmku oraz Mariuszem Śmiechem prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Śmiech Mariusz F.H.U. – Smoto w Oświęcimiu,

VII. na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks

postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm.), w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, uwzględniając wynik przeprowadzonego postępowania w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, postanawia się obciążyć niżej wymienionych przedsiębiorców kosztami tego postępowania i zobowiązać ich do zwrotu przedmiotowych kosztów na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji w ten sposób, że:

1. Maciej Paweł prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Maciej Paweł w Chełmku uiszcza kwotę w wysokości **13 zł** (trzynastu złotych), za które to zobowiązanie odpowiada on solidarnie wraz z Wiesławem Pawełem prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Wiesław Paweł w Chełmku oraz Mariuszem Śmiechem prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Śmiech Mariusz F.H.U. – Smoto w Oświęcimiu,
2. Wiesław Paweł prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Wiesław Paweł w Chełmku uiszcza kwotę w wysokości **13 zł** (trzynastu złotych), za które to zobowiązanie odpowiada on solidarnie wraz z Maciejem Pawełem prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Maciej Paweł w Chełmku oraz Mariuszem Śmiechem prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Śmiech Mariusz F.H.U. – Smoto w Oświęcimiu,
3. Mariusz Śmiech prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Śmiech Mariusz F.H.U. – Smoto w Oświęcimiu uiszcza kwotę w wysokości **13 zł** (trzynastu złotych), za które to zobowiązanie odpowiada on solidarnie wraz z Maciejem Pawełem prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Maciej Paweł w Chełmku oraz Wiesławem Pawełem prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Wiesław Paweł w Chełmku.

UZASADNIENIE

W imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej także „Prezesem Urzędu”), przeprowadzono postępowanie wyjaśniające o sygn. akt RKT-405-35/13/BP w sprawie działalności Macieja Paweła prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Maciej Paweł w Chełmku, Wiesława Paweła prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Wiesław Paweł w Chełmku oraz Mariusza Śmiecha prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Śmiech Mariusz F.H.U. – Smoto w Oświęcimiu (zwani dalej także „przedsiębiorcami”) – działających wspólnie w ramach spółki cywilnej 7 Windykacja s.c. Wiesław Paweł, Mariusz Śmiech, Maciej Paweł w Oświęcimiu (zwanej dalej także „spółką cywilną”). W toku przedmiotowego postępowania powzięto podejrzenie, iż ww. przedsiębiorcy mogą stosować praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów opisane w sentencji niniejszej decyzji. W tych okolicznościach, Postanowieniem nr 1 z dn. 10 grudnia 2013 r. (dowód: karty nr 1 – 5) wszczęto z urzędu przedmiotowe postępowanie administracyjne. W toku postępowania uzyskano upoważnienie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów do podjęcia czynności w trybie art. 49 ust. 1 w zw. z art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (dowód: karta nr 115).

W toku niniejszego postępowania, w odpowiedzi na postawione zarzuty, przedsiębiorcy przedstawili swoje stanowisko w sprawie w pismach z dn. 5 lutego 2014 r. (dowód: karty nr 66-82), z dn. 6 marca 2014 r. (dowód: karty nr 86-93), z dn. 20 marca 2014 r. (dowód: karty nr 101-103), z dn. 15 maja 2014 r. (dowód: karty nr 105-113), z dn. 12 maja 2014 r. (dowód: karty nr 116-136) oraz z dn. 21 maja 2014 r. (dowód: karty nr 138-151).

W piśmie z dn. 5 lutego 2014 r. przedsiębiorcy wnieśli o wydanie, na podstawie art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, decyzji zobowiązującej poprzez przyjęcie zobowiązania polegającego na zaniechaniu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Wskazali, iż w ramach prowadzonej działalności udzielają niewielkich

pożyczek, które najczęściej nie przekraczają kwoty 1000 zł, a umowy te zawierane są z osobami fizycznymi na gruncie ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 121 – zwanej dalej także „k.c.”). Przedsiębiorcy zaproponowali wprowadzenie do obrotu nowego wzorca umowy i uwzględnienie w nim informacji, których brak był kwestionowany w punkcie I Postanowienia nr 1 z dn. 10 grudnia 2013 r. Zobowiązali się również do przekazywania konsumentom przed zawarciem umowy pożyczki formularza informacyjnego oraz oświadczenia o odstąpieniu od umowy wraz z podaniem swoich imion i nazwisk oraz adresu zamieszkania. Zobowiązali się również do zaniechania stosowania praktyk kwestionowanych w punktach III. i IV. Postanowienia nr 1 z dn. 10 grudnia 2013 r. Podkreślili, iż ich zobowiązanie zmierza do rzeczywistego zaprzestania stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, a zarazem stanowi działanie zapobiegawcze. Pełnomocnik przedsiębiorców wskazał jednak, iż „(...) W istocie, w chwili obecnej faktycznie zaniechali już stosowania praktyk wytkniętych w wyniku przeprowadzonej kontroli. Stąd też cel postępowania został osiągnięty, i w ich przekonaniu wystarczające jest wydanie decyzji zobowiązującej, o której mowa w art. 28 ust 1 UOKiK (...)”. Podkreślono również, iż wskazane naruszenia miały miejsce po raz pierwszy, a ponadto dotychczas wykorzystywane dokumenty zostały sporządzone przez profesjonalnego pełnomocnika przez co przedsiębiorcy byli przekonani, że działają zgodnie z prawem (dowód: karty nr 66-82).

W piśmie z dn. 6 marca 2014 r. przedsiębiorcy odnieśli się merytorycznie do wątpliwości podniesionych przez Prezesa Urzędu odnośnie poszczególnych rozwiązań prawnych przyjętych przez nich w nowowprowadzonym wzorcu umowy pożyczki (dowód: karty nr 86-93). W piśmie z dn. 20 marca 2014 r. przedsiębiorcy przedstawili wzór formularza informacyjnego oraz jeden faktycznie wypełniony i wydany konsumentowi formularz informacyjny (dowód: karty nr 101-103). Pismem z dn. 15 kwietnia 2014 r. przedsiębiorcy przedstawili umowę pożyczki z dn. 13 lutego 2014 r., mającą potwierdzać fakt, iż w tym okresie wprowadzili do użytku nowy wzorzec umowy. Przedstawili również późniejszą umowę pożyczki, w której doprecyzowaniu uległy niektóre z postanowień umownych poprzedniej wersji umowy pożyczki. Załączyli również formularze informacyjne do wszystkich przesłanych umów (dowód: karty nr 103-115).

Pismami z dn. 12 oraz 21 maja 2014 r. przedsiębiorcy poinformowali o wysokości osiągniętego przez każdego z nich w 2013 r. przychodu z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej. Przedstawili również informacje o osiągniętym przez każdego z nich w 2013 r. przychodzie w ramach spółki cywilnej 7 Windykacja s.c. Wiesław Paweła, Mariusz Śmiech, Maciej Paweła w Oświęcimiu (dowód: karty nr 116-136, 138-151).

Pismem z dn. 28 lipca 2014 r. przedsiębiorcy zostali zawiadomieni o zakończeniu zbierania materiału dowodowego (dowód: karty nr 156-157). W wyznaczonym terminie przedsiębiorcy nie skorzystali z uprawnienia do zapoznania się ze zgromadzonym materiałem dowodowym.

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

Maciej Paweła prowadzi działalność gospodarczą pod firmą Maciej Paweła w Chełmku. Wiesław Paweła prowadzi działalność gospodarczą pod firmą Wiesław Paweła w Chełmku. Mariuszowi Śmiechowi prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą Śmiech Mariusz F.H.U. – Smoto w Oświęcimiu. Ww. podmioty są przedsiębiorcami wpisanymi do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (dowód: karta nr 98-100). Przedsiębiorcy ci prowadzą działalność gospodarczą polegającą m.in. na świadczeniu usług finansowych (64.92.Z), w tym udzielaniu krótkoterminowych pożyczek gotówkowych na rzecz konsumentów. Przedsiębiorcy prowadzą przedmiotową działalność w ramach spółki cywilnej 7 Windykacja s.c. Wiesław Paweła, Mariusz Śmiech, Maciej Paweła w Oświęcimiu (dowód: karty nr 59-62).

W ramach przedmiotowej spółki cywilnej przedsiębiorcy zawierają umowy pożyczki w oddziałach w Bieruniu i Łędzinach. Przedsiębiorcy zawierają umowy z konsumentami, których miejsce zamieszkania znajduje się w obszarze do 12 km od ich oddziałów (dowód: karta nr 57). Umowa z konsumentami zawierana jest w placówce firmy. Każdy klient po przybyciu do placówki firmy jest informowany o warunkach i zasadach zawarcia umowy pożyczki. W sytuacji, w której wyrazi on zainteresowanie podpisaniem umowy to jest proszony o przedstawienie dowodu osobistego oraz w przypadku osoby pracującej – umowy o pracę, wyciągu z wypłaty lub konta bankowego potwierdzającego wynagrodzenie w ostatnim miesiącu poprzedzającym przyznanie pożyczki, a w przypadku emeryta lub rencisty – aktualną waloryzację, odcinek bądź wyciąg z konta z przelewem potwierdzającym otrzymanie emerytury w ostatnim miesiącu, a także legitymację emeryta lub rencisty. Następnie klient proszony jest o podpisanie wniosku o udzielenie pożyczki, w którym informowany jest o możliwych metodach weryfikacji przedstawionych przez niego danych. Po zatwierdzeniu prawdziwości danych i zaakceptowaniu kwoty udzielanej pożyczki klientowi zostaje przedstawiona umowa. Do każdej umowy dołączany zostaje regulamin oraz oświadczenie o uznaniu roszczenia. Zaraz po podpisaniu umowy klient otrzymuje kwotę pożyczki w gotówce (dowód: karta nr 53).

Ustalono, iż przedsiębiorcy stosowali następujące wzory umów oraz innych dokumentów, które wykorzystywali przy zawieraniu umów o kredyt konsumencki, tj.:

- a. wzorzec „Umowy pożyczki”,
- b. wzorzec „Regulamin i informacje dotyczące pożyczki” – zwany dalej także „regulaminem” – s. 3 umowy pożyczki,
- c. wzorzec „Oświadczenie o uznaniu roszczenia” – s. 4 umowy pożyczki,
- d. druki kp.

Przedstawiony przez przedsiębiorców komplet dokumentów stosowany był w praktyce od lutego 2013 r. (dowód: karta nr 51). Ustalono równocześnie, iż przedsiębiorcy nie stosowali w swojej działalności formularza informacyjnego oraz oświadczenia o odstąpieniu od umowy o kredyt konsumencki (dowód: karty nr 12-16, 18-49).

Analiza stosowanego przez przedsiębiorców wzorca „Umowy pożyczki” oraz regulaminu udzielania pożyczek, a także faktycznie zawartych umów z ich wykorzystaniem, wykazała brak zamieszczenia w nich następujących informacji o:

- ♦ imieniu, nazwisku i adresie kredytodawcy – pkt 1,
- ♦ stopie oprocentowania kredytu oraz warunkach jej zmiany – pkt 6,
- ♦ rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania – pkt 7,
- ♦ kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, a także o prawie do otrzymania, na wniosek, w każdym czasie bezpłatnie harmonogramu spłaty – w przypadku zawarcia umowy o kredyt konsumencki na czas określony – pkt 8,
- ♦ innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie – pkt 10,
- ♦ rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego i warunkach jej zmiany – pkt 11,
- ♦ terminie, sposobie i skutkach odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązku zwrotu przez konsumenta odsetek od udostępnionego przez kredytodawcę kredytu zgodnie z przepisami dotyczącymi odstąpienia od umowy przez konsumenta, a także o kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym – pkt 15,
- ♦ prawie dochodzenia roszczeń od kredytodawcy o wykonanie zobowiązania, w przypadku umów kredytu wiążanego – pkt 18,

- ♦ możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi – pkt 20,
- ♦ organie nadzoru właściwym w sprawach ochrony konsumentów – pkt 21 (dowód: karty nr 12-13).

Ustalono również, że we wzorcu „Umowy pożyczki”, regulaminie, „Oświadczeniu o uznaniu roszczenia”, a także we faktycznie zawartych umowach z konsumentami z ich wykorzystaniem przedsiębiorcy stosowali następujące postanowienia umowne:

- ✓ „W przypadku wezwania listem poleconym za datę doręczenia wezwania uważa się również datę pierwszego awizowania przesyłki poleconej niedoręczonej lub nie odebranej przez pożyczkobiorcę” - § 3 ust. 3 umowy pożyczki,
- ✓ „Strony zgodnie postanawiają, iż spory mogące powstać na tle niniejszej Umowy poddają pod rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w Tychach” – § 7 ust. 1 umowy pożyczki,
- ✓ „Pierwsza windykacja 100,00 zł każda następna windykacja 150,00 zł, oraz 50 zł za przygotowanie dokumentacji od działu windykacji, a w razie braku uregulowania zaległej pożyczki wraz z odsetkami sprawa będzie skierowana na drogę postępowania sądowego, a następnie przekazana właściwym procedurom egzekucyjnym” – pkt 4 regulaminu,
- ✓ „Pożyczkę można spłacić wcześniej niż zostało to ustalone w Umowie Pożyczki. Jednak taka spłata musi być ustalona z naszym pracownikiem” – pkt 7 regulaminu,
- ✓ „Uznaję także roszczenie o zwrot na rzecz pożyczkodawcy kwoty windykacji według podpisanego Regulaminu przez pożyczkobiorcę tytułem kosztów zwrotu pożyczki (pierwsza wizyta w kwocie 100,00 zł, każda następna 150,00 zł), kwoty 200,00 zł tytułem kosztów sporządzenia dokumentacji oraz 50,00 zł za przygotowanie” – oświadczenie o uznaniu roszczenia (dowód: karty nr 12-15).

Ustalono również, że w faktycznie zawartych umowach pożyczki przedsiębiorcy zastrzegli na swoją rzecz odsetki w następującej wysokości:

- 20 zł tygodniowo od pożyczki w wysokości 200 zł – umowa pożyczki nr 11/10/2013 – 10 % w skali tygodnia,
- 35 zł tygodniowo od pożyczki w wysokości 420 zł – umowa pożyczki nr 9/10/2013 – 8,33 % w skali tygodnia ,
- 30 zł tygodniowo od pożyczki w wysokości 300 zł – umowa pożyczki nr 12/10/2013 – 10 % w skali tygodnia (dowód: karty nr 20-21, 31-32, 42-43).

Ustalono również, że w dacie umowy pożyczki przedsiębiorcy podpisywali z konsumentem dokument o nazwie „Oświadczenia o uznaniu roszczenia”, który dotyczył wierzytelności kredytowych oraz przyszłych kosztów windykacyjnych (dowód: karty nr 23, 34, 45).

Równocześnie ustalono, iż z dniem 13 lutego 2014 r. przedsiębiorcy wprowadzili do obrotu zmieniony wzór umowy pożyczki. Wprowadzili również formularz informacyjny oraz wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy pożyczki (dowód: karty nr 90-91, 105-107).

In principio w umowie pożyczki przedsiębiorcy określili informacje odnośnie imienia, nazwiska i adresu kredytodawcy – poszczególnych współników spółki cywilnej. W § 3 ust. 3-5 uregulowane zostały dane odnośnie stopy oprocentowania kredytu oraz warunków jej zmiany. Informacja dotycząca rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania znalazła się z kolei w § 4 ust. 4-5 umowy pożyczki. W § 3 ust. 9-10 uregulowana została kolejność zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, a także informacja o prawie do otrzymania, na wniosek, w każdym czasie bezpłatnie harmonogramu spłaty. § 4 ust. 9-10 zawiera informacje odnośnie innych kosztów, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki. Wysokość rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz warunki jej zmiany zostały sprecyzowane w § 6 ust. 1-4. § 7 umowy pożyczki został z kolei poświęcony informacjom na temat terminu, sposobu i skutkach odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązku zwrotu przez konsumenta odsetek od udostępnionego przez kredytodawcę kredytu zgodnie z przepisami dotyczącymi

odstąpienia od umowy przez konsumenta, a także o kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym. Wreszcie informacja o organie nadzoru właściwym w sprawach ochrony konsumentów znalazła się w § 8 umowy pożyczki.

Pismami z dn. 12 oraz 21 maja 2014 r. przedsiębiorcy poinformowali o wysokości osiągniętego przez każdego z nich w 2013 r. przychodu z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej. Przedstawili również informacje o osiągniętym przez każdego z nich w 2013 r. przychodzie w ramach spółki cywilnej 7 Windykacja s.c. Wiesław Paweła, Mariusz Śmiech, Maciej Paweła w Oświęcimiu. W 2013 r. Wiesław Paweła osiągnął przychód z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej w wysokości (...). Równocześnie ustalono, że w 2013 r. osiągnął on przychód z tytułu działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług finansowych przez spółkę cywilną 7 Windykacja s.c. Wiesław Paweła, Mariusz Śmiech, Maciej Paweła w Oświęcimiu w wysokości (...). Przychód osiągnięty przez przedsiębiorcę został ustalony na podstawie zeznania o wysokości osiągniętego przychodu (osiągniętej straty) w roku podatkowym 2013 (PIT-36L) oraz Informacji o wysokości dochodu (straty) z pozarolniczej działalności gospodarczej w roku podatkowym 2013 (dowód: karty nr 124-130). W 2013 r. Maciej Paweła osiągnął przychód z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej w wysokości (...). Równocześnie ustalono, że w 2013 r. osiągnął on przychód z tytułu działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług finansowych przez spółkę cywilną 7 Windykacja s.c. Wiesław Paweła, Mariusz Śmiech, Maciej Paweła w Oświęcimiu w wysokości (...). Przychód osiągnięty przez tego przedsiębiorcę został ustalony na podstawie zeznania o wysokości osiągniętego przychodu (osiągniętej straty) w roku podatkowym 2013 (PIT-36L) oraz Informacji o wysokości dochodu (straty) z pozarolniczej działalności gospodarczej w roku podatkowym 2013 (dowód: karty nr 139-151).

Prezes Urzędu zważył, co następuje

W pierwszej kolejności konieczne jest ustalenie, czy w okolicznościach przedmiotowej sprawy doszło do naruszenia **interesu publicznoprawnego**. Zgodnie z przepisem art. 1 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, celem regulacji w niej przyjętej jest zapewnienie rozwoju i ochrony konkurencji, a także podejmowana w interesie publicznym ochrona przedsiębiorców narażonych na stosowanie praktyk ograniczających konkurencję i ochrona interesów konsumentów. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów ma zatem charakter publicznoprawny i służy ochronie interesu ogólnospołecznego; w odniesieniu do przedsiębiorców chroni konkurencję, a w odniesieniu do konsumentów ich interesy jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym. Instrumenty w niej przewidziane mogą być stosowane jedynie wówczas, gdy na skutek działań sprzecznych z przepisami prawa naruszony został interes publiczny. Ma to miejsce w szczególności wtedy, gdy określonymi działaniami dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, względnie, gdy wywołują one na rynku niekorzystne zjawiska (wyrok Sądu Antymonopolowego z dn. 24 października 1991 r., sygn. akt XV Amr 8/90).

Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, gdyż wiąże się z ochroną interesów wszystkich konsumentów, którzy byli, są lub też mogli stać się kontrahentami przedsiębiorców, zawierając z nimi umowę o kredyt konsumencki. Objęte zarzutem działanie przedsiębiorców wymierzone było w szeroki i bliżej nieokreślony krąg uczestników rynku, ponieważ było ono skierowane do członków określonej zbiorowości tj. wszystkich rzeczywistych i potencjalnych ich kontrahentów. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów, co oznacza, iż naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego.

W tym stanie rzeczy uznać należy, że w niniejszej sprawie miało miejsce naruszenie przez przedsiębiorców interesu publicznoprawnego, co uzasadnia ocenę ich zachowania na rynku w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających **zbiorowe interesy konsumentów**. Stosownie do art. 24 ust. 2 ww. ustawy przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 101 – zwanej dalej także „k.p.c.”); 2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji; 3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji. Art. 24 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przewiduje natomiast, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Konsumentem w rozumieniu ww. ustawy jest osoba fizyczna dokonująca czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową, zgodnie z art. k.c. w związku z art. 4 pkt 12 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców. Uznanie określonego działania przedsiębiorcy za niezgodne z zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wymaga wykazania, że spełnione zostały kumulatywnie następujące przesłanki:

- oceniane zachowanie musi być podejmowane przez podmiot będący przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
- praktyka musi godzić w zbiorowe interesy konsumentów,
- zachowanie przedsiębiorcy nosi znamiona bezprawności.

Status przedsiębiorcy

Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów pod pojęciem „przedsiębiorcy” należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 672 ze zm.) tj. osobę fizyczną, osobę prawną i jednostkę organizacyjną nie będącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonującą we własnym imieniu działalność gospodarczą (art. 4 ust. 1 ww. ustawy). „Działalnością gospodarczą” jest zgodnie z przepisem art. 2 tej ustawy, zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

W niniejszym postępowaniu podmioty będące stroną tego postępowania posiadają status **przedsiębiorców**, gdyż prowadzą działalność na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (dowód: karty nr 98-100). Zachowania niniejszych podmiotów podlegają zatem kontroli dokonywanej na podstawie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Tym samym Maciej Paweła, Wiesław Paweła, jak i Mariusz Śmiech przy wykonywaniu działalności gospodarczej podlegają rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów i ich działania mogą podlegać ocenie pod kątem naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

Drugą przesłanką, jaką należy wziąć pod uwagę w niniejszej sprawie jest to, iż kwestionowane zachowania przedsiębiorców godziły w interesy konsumentów oraz że zagrożone były zbiorowe interesy konsumentów.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie objaśnia znaczenia pojęć „godzenia w interesy konsumentów” oraz „zbiorowego interesu konsumentów”. Należy przyjąć, że interesem, który podlega ochronie na podstawie art. 24 ustawy jest interes prawny, rozumiany jako określone potrzeby konsumenta uznane przez ustawodawcę za godne ochrony. Działanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów wtedy, gdy wywołuje negatywne skutki w sferze ich praw i obowiązków.

Wskazówki, co do tego, jak należy pojmować zbiorowy interes konsumentów zawarte są natomiast w art. 24 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, który stanowi, że nie jest zbiorowym interesem suma indywidualnych interesów konsumentów. W wyroku z dnia 10 kwietnia 2008 r. (sygn. akt III SK 27/07, LEX nr 469180, OSNP 2009/13-14/188), Sąd Najwyższy (zwany dalej także „SN”) wskazał, iż wystarczające dla stwierdzenia, że ma miejsce naruszenie zbiorowych interesów konsumentów powinno być ustalenie, że zachowanie przedsiębiorcy nie jest podejmowane w stosunku do zindywidualizowanych konsumentów, lecz względem członków danej grupy (określonego kręgu podmiotów) wyodrębnionych spośród ogółu konsumentów za pomocą wspólnego dla nich kryterium. W ww. wyroku SN stanął na stanowisku, iż sformułowanie: „nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów” należy rozumieć w ten sposób, że liczba indywidualnych konsumentów, których interesy zostały naruszone nie decyduje o tym, czy dana praktyka narusza zbiorowe interesy konsumentów. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy w taki sposób, iż potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy.

Zgodnie z powołanym wyrokiem SN, przez interes zbiorowy należy rozumieć zatem interes, dotyczący konsumentów jako określonej zbiorowości. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów ma miejsce wówczas, gdy negatywnymi skutkami działań przedsiębiorcy dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, mających status konsumentów. Do naruszenia zbiorowego interesu konsumentów konieczne jest, żeby działanie przedsiębiorcy było skierowane nie do konkretnej osoby, lecz do grupy adresatów wyodrębnionych za pomocą wspólnego dla nich kryterium. Działanie o takim charakterze, jest w stanie wywołać niekorzystne następstwa, nie tylko w odniesieniu do konkretnych konsumentów, lecz wobec każdego z członków danej zbiorowości. Przy tym, zaistnienie przesłanki naruszenia zbiorowego interesu konsumenta nie jest bezpośrednio uzależnione od liczby konsumentów, których interesy zostały rzeczywiście naruszone wskutek działań przedsiębiorcy. Istotne jest to, że przedmiotowe działanie może zagrozić, przynajmniej potencjalnie, interesom pewnego kręgu nieprofesjonalnych uczestników rynku. W rozważanym przypadku oceniane zachowania przedsiębiorców mogły oddziaływać na zbiorowe interesy konsumentów w zakresie zarzutów opisanych w punktach I.-IV. sentencji niniejszej decyzji, co powoduje, że spełnienie rozważanej przesłanki zostało w przedmiotowej sprawie spełnione. Oceniane zachowania przedsiębiorców dotyczyły bowiem szerokiego kręgu najsłabszych uczestników rynku, jakimi są konsumenci. Dotyczyły one wszystkich tych osób, które zawarły z przedsiębiorcami umowy o kredyt konsumencki, jak i zagrażały interesom wszystkich ich potencjalnych kontrahentów, osób zapoznających się z ofertą świadczonych przez przedsiębiorców usług finansowych. Tym samym nie ulega wątpliwości, że rozważane działania godziły lub też mogły godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Bezprawność działań

Kolejną przesłanką, jaką należy rozważyć w celu udowodnienia naruszenia zakazu, określonego w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest

bezprawność podejmowanych przez przedsiębiorców zachowań. Bezprawność ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującymi przepisami prawa. Praktyki przedsiębiorców, by zakwalifikować je jako naruszające zbiorowe interesy konsumentów „muszą być zatem wymierzone w uprawnienia, jakie konsumentom przyznają obowiązujące przepisy prawa”¹.

Porządek prawny, którego naruszenie może wypełniać dyspozycję art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, obejmuje normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów². Same przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Art. 24 tej ustawy nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, lecz powinien być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. W związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw. Na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem³.

Podkreślenia wymaga także, że bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga zatem kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. O bezprawności działania decyduje całokształt okoliczności konkretnego stanu faktycznego⁴. Dla stwierdzenia bezprawności działania przedsiębiorcy bez znaczenia pozostaje ponadto strona podmiotowa czynu, a zatem okoliczność czy sprawca (przedsiębiorca) dopuścił się naruszenia umyślnie czy też nieumyślnie, a także świadomość naruszenia norm prawnych.

Zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ustawa ta reguluje zasady i tryb przeciwdziałania praktykom naruszającym zbiorowe interesy konsumentów, jeżeli praktyki te wywołują lub mogą wywoływać skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Dla stwierdzenia, że dana praktyka jest niezgodna z art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wystarczające jest więc wykazanie, że potencjalnie istniało zagrożenie naruszenia interesów konsumentów wskutek zastosowania określonego postanowienia we wzorcach stosowanych w obrocie z konsumentami, w przypadku zaistnienia określonych okoliczności i nie jest konieczne faktyczne wystąpienie negatywnego skutku w praktyce. Oznacza to, że wystarczające jest samo zawarcie we wzorcu niezgodnej z prawem regulacji, nawet jeśli w praktyce nie zaistniały przesłanki do jej zastosowania i konsument lub ich większa liczba faktycznie nie została dotknięta negatywnymi skutkami danej regulacji, albo też gdy przedsiębiorca zachował się odmiennie, niż wynikałoby to z niewłaściwej regulacji.

W przypadku praktyk określonych w punktach I.1-8. oraz II.1.-II.2. sentencji niniejszej decyzji zarzucono przedsiębiorcom, iż w zakresie zawierania umów o kredyt konsumentki nie dostarczali oni konsumentom kompletnych informacji odnośnie warunków na jakich są one realizowane. W tym przypadku bezprawność polega na naruszeniu obowiązku podawania rzetelnych, prawdziwych i pełnych informacji, który to obowiązek wynika z ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm. – zwanej dalej także „ukk”).

Równocześnie w punktach III.1.-III.3. sentencji niniejszej decyzji postawiono przedsiębiorcom zarzut stosowania praktyk pozostających w sprzeczności z uregulowaniami zawartymi w ukk oraz w k.c. Jako „sprzeczne z prawem” należy kwalifikować bowiem zachowania sprzeczne z nakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na

¹ Uchwała SN z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06), OSNP 2007/1-2/35. Por. również: M. Szydło: *Publicznoprawna ochrona zbiorowych interesów konsumentów*, Monitor Prawniczy nr 2004/17/791.

² Wyrok SOKiK z dnia 13 listopada 2007 r. (sygn. akt XVII AmA 45/07).

³ Por. wyrok SOKiK z dnia 23 czerwca 2006 r. (sygn. akt XVIII AmA 32/05).

⁴ Wyrok SN z dnia 8 maja 2002 r. (sygn. akt I PKN 267/2001).

podstawie i dla wykonania ustawy, umowie międzynarodowej mającej bezpośrednio zastosowanie w stosunkach wewnętrznych. Sprzeczne z prawem są czyny: zabronione i zagrożone sankcją karną, czyny zabronione pod sankcjami dyscyplinarnymi, czyny zakazane przepisami administracyjnymi lub przepisami prawa gospodarczego publicznego, czyny zabronione przepisami o charakterze cywilnym, sprzeczne z nakazami zawartymi w prawie cywilnym lub prawie administracyjnym. Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. W tym zakresie należy stwierdzić, że dla ustalenia bezprawności działania wystarczy, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa.

W zakresie praktyki punktów IV.1.-IV.3. sentencji niniejszej decyzji należy wskazać, że Prezes Urzędu może stwierdzić stosowanie przez przedsiębiorców praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na posługiwaniu się postanowieniem wzorca umownego, które zostało wpisane do rejestru, bez względu na to, czy wpis dotyczy tego przedsiębiorcy, przeciwko któremu jest prowadzone postępowanie, czy też nie (tak SN w uchwale z dn. 19 grudnia 2003 r. w sprawie o sygn. akt III CZP 95/03, Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dn. 29 września 2005 r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 381/05, Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dn. 2 grudnia 2005 r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 760/05). Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej także „SOKiK”) wyrażonym w wyroku z dn. 25 maja 2005 r. (sygn. akt XVII Ama 46/04), dla uznania, iż określona klauzula jest niedozwolonym postanowieniem umownym wpisanym do rejestru klauzul niedozwolonych wystarczy stwierdzenie, że mieści się ona w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru i nie jest konieczna literalna zgodność porównywanych klauzul. Czynnikiem przesądzającym o podobieństwie dwóch klauzul powinien być zatem zamiar, cel, jakiemu ma służyć kwestionowane postanowienie. Jeśli cel utworzenia spornej klauzuli odpowiada celowi sformułowania klauzuli uznanej za niedozwoloną, oba zapisy można uznać za tożsame. Trafność wyżej opisanego stanowiska potwierdził SN w uchwale z dn. 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06, opubl. OSNP 2007/1-2/35).

Wynikająca z art. 479⁴⁵ § 3 k.p.c. jawność rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone oznacza, że od chwili wpisania do niego określonego postanowienia zakazane jest stosowanie tożsamych postanowień w obrocie konsumenckim i nikt nie może zasłaniać się nieznajomością dokonanych wpisów. Rejestr postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone jest prowadzony przez Prezesa Urzędu. Rejestr ten jest powszechnie dostępny w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod adresem www.uokik.gov.pl⁵. Powyższe uzasadnia stwierdzenie, że przedsiębiorcy byli z mocy prawa zobowiązani do powstrzymania się od stosowania niedozwolonych postanowień, które uznano za tożsame z postanowieniami wpisanymi do rejestru.

W tym miejscu konieczne jest rozważenie spełnienia przesłanki bezprawności w ramach każdego z postawionych przedsiębiorcom zarzutów. Zostanie to uczynione oddzielnie dla każdej z praktyk ocenianych w niniejszej decyzji.

Ad I. W zakresie punktów I.1.-I.8. sentencji niniejszej Prezes Urzędu zarzucił przedsiębiorcom stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

W przypadku niniejszego zarzutu **bezprawność** działań przedsiębiorców wynika z naruszenia art. 30 ust. 1 pkt 1, 6, 7, 8, 10, 11, 15 i 21 ukk. Przepis ten stanowi, że umowa o

⁵ http://uokik.gov.pl/rejestr_klauzul_niedozwolonych2.php

kredyt konsumencki powinna określać informacje o: imieniu, nazwisku i adresie kredytodawcy (pkt 1), stopie oprocentowania kredytu oraz warunkach jej zmiany (pkt 6), rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania (pkt 7), kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, a także o prawie, o którym mowa w art. 37 ust. 1 ukk, tj. prawie do otrzymania, na wniosek, w każdym czasie bezpłatnie harmonogramu spłaty – w przypadku zawarcia umowy o kredyt konsumencki na czas określony (pkt 8), innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie (pkt 10), rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego i warunkach jej zmiany (pkt 11), terminie, sposobie i skutkach odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązku zwrotu przez konsumenta odsetek od udostępnionego przez kredytodawcę kredytu zgodnie z przepisami dotyczącymi odstąpienia od umowy przez konsumenta, a także o kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym (pkt 15) oraz organie nadzoru właściwym w sprawach ochrony konsumentów (pkt 21). Niewątpliwie ww. przepisy nakładają na kredytodawcę szereg obowiązków informacyjnych wobec konsumenta. Wskazać przy tym należy, że na mocy art. 3 ust. 2 pkt 1 ukk obowiązki te dotyczą także umowy pożyczki.

Prezes Urzędu podziela stanowisko SOKiK wyrażone w wyroku z dn. 13 czerwca 2005 r. sygn. akt XVII Ama 30/04, odnoszące się wprawdzie do poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 100, poz. 1081 ze zm.), ale zachowujące aktualność także w obowiązującym stanie prawnym, że „skoro ustawodawca wyraźnie określił zakres niezbędnych danych zawartych w umowie kredytu konsumenckiego, to oczywistym jego celem było zagwarantowanie konsumentowi wiedzy w tym zakresie jako niezbędnej dla ochrony jego praw i interesów. Bez znaczenia jest przy tym, czy konsument z informacji tych uczyni użytek czy nie”.

Ad I.1. Odnośnie zaniechania dotyczącego art. 30 ust. 1 pkt 1 ukk należy wskazać, iż w umowach o kredyt konsumencki zawieranych przez przedsiębiorców brak było informacji o pełnej nazwie kredytodawcy. W umowach kredytu konsumenckiego jako strona umowy była wskazywana wyłącznie spółka cywilna – „7 Windykacja s.c.”. W tym zakresie należy podnieść, iż stroną umowy z konsumentem jest wyłącznie podmiot posiadający zdolność prawną – w tym wypadku Maciej Paweła, Wiesław Paweła oraz Mariusz Śmiech – jako osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Przymiotu takiego pozbawiona jest spółka cywilna, która jest wyłącznie stosunkiem obligacyjnym. Spółka cywilna nie posiada również statusu przedsiębiorcy. W tym więc zakresie w umowach kredytu konsumenckiego powinny być zawarte dane ww. przedsiębiorców, które widnieją w CEIDG. Nie pozbawia to oczywiście współników możliwości wskazywania we wzorcu umowy danych dotyczących spółki cywilnej, z tym że dane tego podmiotu nie stanowią ekwiwalentu wobec imienia i nazwiska przedsiębiorcy oraz adresu zamieszkania. Dlatego też Prezes Urzędu uznał, że zawierane przez przedsiębiorców umowy nie spełniały wymogu, o którym mowa w art. 30 ust. 1 pkt 1 ukk.

Ad I.2. Odnośnie zaniechania, o którym mowa punkcie I.2. sentencji niniejszej decyzji należy wskazać, iż zgodnie z art. 30 ust. 1 pkt 6 ukk umowa pożyczki powinna zawierać informacje o stopie oprocentowania kredytu oraz warunkach jej zmiany. Żadne tego typu uregulowania nie znalazły się jednak w analizowanych w toku postępowania umowach pożyczki. W umowach pożyczki odsetki od kapitału zostały określone wyłącznie jako określona kwota pieniędzy. Takie rozwiązanie nie pozwalało konsumentowi uzyskać wiedzy odnośnie procentowej wielkości zaciągniętej pożyczki. Utrudniało również racjonalną ocenę oferty przedsiębiorców.

Ad I.3. Odnośnie zaniechania dotyczącego art. 30 ust. 1 pkt 7 ukk należy wskazać, iż w umowach o kredyt konsumencki zawieranych przez przedsiębiorców brak było informacji o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania. Zgodnie z art. 5 pkt 12 ukk rzeczywista roczna stopa oprocentowania to całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, wyrażony

jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym. Wzór obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania stanowi załącznik nr 4 do ukk. W uproszczeniu, zawarte w przepisach równanie matematyczne pozwala na ukazanie proporcji całkowitego kosztu kredytu do jego całkowitej kwoty (w równaniu tym posłużono się terminami „kwota wypłaty” i „kwoty spłaty lub wnoszonych opłat”). Rzeczywista roczna stopa oprocentowania jest to jeden z najważniejszych wskaźników pozwalających konsumentowi na porównanie ofert kredytowych na rynku na etapie przed zawarciem umowy pożyczki. Na etapie realizacji umowy może służyć jako narzędzie zabezpieczenia interesów konsumentów celem ewentualnej weryfikacji czy ponoszone przez konsumenta wydatki związane ze spłatą zadłużenia mieszczą się w granicach wyznaczonych przez tę wielkość. Brak informacji o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania czyni zaś taki zabieg niemożliwym do spełnienia.

Ad I.4. W zakresie zaniechania, o którym mowa punkcie I.4. sentencji niniejszej decyzji należy wskazać, iż umowa pożyczki powinna zawierać informacje o kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, a także o prawie, o którym mowa w art. 37 ust. 1 ukk. Zgodnie z tym przepisem w przypadku umowy o kredyt konsumencki zawartej na czas określony, przez cały czas jej obowiązywania, konsument ma prawo do otrzymania, na wniosek, w każdym czasie bezpłatnie harmonogramu spłaty. Analizowane umowy pożyczki wykazały, że przedsiębiorca tego obowiązku nie realizuje. Powyższe uregulowanie jest o tyle istotne, iż niejako wyręcza konsumenta z analizy ukk, w której to prawo zostało wyartykułowane. Przeciętny konsument może bowiem nie posiadać wiedzy, iż w przypadku np. zagubienia przez niego dotychczasowego harmonogramu spłaty kredytu przysługuje mu prawo zwrócenia się do przedsiębiorców w każdym czasie o jego bezpłatne wydanie. Brak harmonogramu spłaty może zaś spowodować zwłokę w bieżącym regulowaniu zobowiązań wynikających z zawartej umowy pożyczki i narażać przez to konsumenta na niepotrzebne koszty związane z koniecznością ponoszenia dodatkowych kosztów z tytułu zadłużenia przeterminowanego.

Ad I.5. Odnośnie zaniechania, o którym mowa punkcie I.5. sentencji niniejszej decyzji należy wskazać, iż umowa pożyczki powinna zawierać informacje o innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie. Zgodnie z punktem 2 regulaminu udzielania pożyczek, pożyczka z obsługą domową jest dodatkowo płatna. W żadnej jednak części tego regulaminu oraz umowy pożyczki nie wskazano wysokości opłaty za tą usługę. W ocenie Prezesa Urzędu niedostatek tej informacji mógł prowadzić do osłabienia pozycji konsumenta względem przedsiębiorców. W konsekwencji mógł nawet powodować nie podpisanie przez konsumentów umów pożyczki bądź też późniejsze od nich odstąpienie (gdyby posiadali wiedzę odnośnie wysokości tych opłat).

Ad I.6. Odnośnie zaniechania, o którym mowa punkcie I.6. sentencji niniejszej decyzji należy wskazać, iż umowa pożyczki powinna zawierać informacje o rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego i warunkach jej zmiany. Żadne tego typu uregulowania nie znalazły się jednak w analizowanych w toku postępowania umowach pożyczki. W umowach pożyczki zostały uregulowane wyłącznie inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu (art. 30 ust. 1 pkt 11 in fine) – pkt 4 regulaminu: „Pierwsza windykacja 100,00 zł każda następna windykacja 150,00 zł, oraz 50 zł za przygotowanie dokumentacji od działu windykacji, a w razie braku uregulowania zaległej pożyczki wraz z odsetkami sprawa będzie skierowana na drogę postępowania sądowego, a następnie przekazana właściwym procedurom egzekucyjnym”. Zgodnie z art. 481 §1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. § 2 tego artykułu stanowi zaś, że jeżeli stopa odsetek

za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Odsetki ustawowe obecnie wynoszą 13 % w skali roku, to jest niewiele mniej aniżeli odsetki maksymalne – kształtujące się aktualnie na poziomie 16 % w skali roku. Konkludując należy wskazać, że żadne postanowienie umowy pożyczki nie wyłącza zastosowania art. 481 k.c. i umożliwia przedsiębiorcom żądanie na tej podstawie odsetek ustawowych. Dlatego też Prezes Urzędu uznał, że zawierane przez przedsiębiorców umowy nie spełniają wymogu, o którym mowa w art. 30 ust. 1 pkt 11 ukk.

Ad I.7. Odnośnie zaniechania dotyczącego art. 30 ust. 1 pkt 15 ukk należy wskazać, iż w umowach o kredyt konsumencki zawieranych przez przedsiębiorców brak było informacji o terminie, sposobie i skutkach odstąpienia konsumenta od umowy oraz o obowiązku (lub też braku obowiązku) zapłaty odsetek za okres dysponowania środkami pieniężnymi uzyskanymi przez konsumenta w wyniku zawartej umowy. Zgodnie z ukk termin na odstąpienie przez konsumenta od umowy, bez podania przyczyny, wynosi 14 dni od dnia zawarcia umowy. Dzięki takiemu rozwiązaniu konsument uzyskuje dodatkowo czas na staranne przemyślenie decyzji dotyczącej zawartej umowy o kredyt konsumencki i ewentualną rezygnację z kredytu. Należy bowiem wskazać, że część konsumentów podejmuje błędne decyzje dotyczące zadłużenia się, co może być efektem presji czasu lub agitacji przez osobę reprezentującą kredytodawcę. Równocześnie określenie w umowie sposobu odstąpienia od umowy powinno polegać na sprecyzowaniu treści oświadczenia, jakie powinien złożyć konsument, a także miejsca złożenia tego oświadczenia. Tego typu elementów zabrakło jednak w analizowanych w toku postępowania umowach o kredyt konsumencki. Ponadto, w związku z zawieraną umową, konsument nie miał pewności, jakie były wymierne skutki odstąpienia od umowy oraz czy przedsiębiorcy są uprawnieni do naliczania jakichkolwiek opłat. Konsument powinien uzyskać w sposób jednoznaczny informację, iż przedsiębiorca – w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy zgodnie z art. 53 ukk – pobiera odsetki od środków wypłaconych w ramach kredytu. W sytuacji, w której przedsiębiorca rezygnuje z takiego przywileju to również i taka informacja powinna znaleźć się w umowie, aby nie wprowadzać stanu niepewności co do kształtu stosunku prawnego łączącego strony umowy. Ponadto w umowach pożyczki brak było informacji o wysokości odsetek naliczanych w stosunku dziennym od kwoty, która zostanie udostępniona do dyspozycji konsumenta. Nie jest on więc w stanie zweryfikować, czy wysokość ewentualnych opłat za okres korzystania z otrzymanej pożyczki (jeśli w rzeczywistości byłyby pobierane) jest wyliczona właściwie, a przedsiębiorca nie dąży do uzyskania nieuprawnionych korzyści względem słabszej strony stosunku zobowiązaniowego.

Ad I.8. W zakresie zaniechania dotyczącego art. 30 ust. 1 pkt 21 ukk należy wskazać, że organem ustawowo powołanym do ochrony interesów konsumentów jest – zgodnie z art. 31 ust. 3 w zw. z art. 29 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów – Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Wyposażony on został przez ustawodawcę przede wszystkim w instrumenty orzecznicze z zakresu ochrony konsumentów, które umożliwiają sprawowanie przez niego kontroli przestrzegania przepisów ustaw chroniących interes konsumentów oraz przeciwdziałanie ich naruszeniom. W ocenie Prezesa Urzędu, świadomość konsumentów o przysługujących im uprawnieniach wciąż jest niewystarczająca, wobec czego należy dołożyć wszelkich starań, aby zwiększyć poziom tej wiedzy. Działania polegające na pominięciu takiej informacji – mimo obowiązku informacyjnego wynikającego wprost z ukk – są bezsprzecznie niekorzystne dla konsumenta i nieuczciwe ze strony przedsiębiorcy, który takim działaniami uchyla się od spełnienia ustawowego obowiązku.

W świetle powyższego, Prezes Urzędu uznał, że wskutek niedopełnienia wymogów formalnych umowy pożyczki, określonych w art. 30 ust. 1 pkt 1, 6, 7, 8, 10, 11, 15 i 21 ukk, przedsiębiorcy naruszyli obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Jednoczesne naruszenie przez przedsiębiorców zbiorowych interesów

konsumentów uzasadnia stwierdzenie, że przedsiębiorcy stosowali praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zachowanie przedsiębiorców **godziło w interesy konsumentów**, gdyż brak wymaganych prawem informacji pogorszył sytuację prawną i ekonomiczną konsumentów. Zostali oni pozbawieni informacji o istotnych warunkach zawieranych umów, w tym także dotyczących przyznaných im ustawowo uprawnień. Zakwestionowane zachowanie przedsiębiorców dotyczyło zbiorowego interesu konsumentów, gdyż skierowane było do szerokiego ich kręgu. Stosowana praktyka wymierzona była we wszystkich rzeczywistych odbiorców świadczonych przez przedsiębiorców usług, jak również we wszystkich ich potencjalnych kontrahentów, którzy mogli z nimi zawrzeć umowę o kredyt konsumencki.

W toku postępowania ustalono, że przedsiębiorcy wprowadzili do obrotu zmieniony wzorzec umowy o kredyt konsumencki, który zawiera wszystkie wymagane prawem informacje określone w art. 30 ukk. Z kolei pierwsza faktycznie zawarta umowa z konsumentem w oparciu o treść zmienionego wzorca umowy pożyczki została zawarta w dn. 13 lutego 2014 r. W związku z tym należało przyjąć, iż z tym właśnie dniem **doszło do zaniechania** stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów rozważanej punkcie I. sentencji niniejszej decyzji.

Na podstawie art. 27 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 26, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24. W tym przypadku, Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania. Wobec powyższego należało orzec jak w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji.

Ad II.1. W zakresie punktu II.1. sentencji niniejszej decyzji oceniana praktyka dotyczy zaniechania przekazywania konsumentom przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki na trwałym nośniku, formularza informacyjnego, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ukk.

W toku postępowania ustalono, że przedsiębiorcy nie stosowali w swojej działalności formularza informacyjnego, o którym mowa w art. 13 ust. 1 ukk. W artykule tym wskazano, jakie konkretnie informacje powinny w formularzu zostać zawarte. Ten katalog informacji ma w założeniu dostarczać konsumentowi wiedzy, która umożliwi mu porównanie różnych produktów na rynku i podjęcie decyzji, czy zawrzeć umowę o kredyt. Warunki przedstawione przez kredytodawcę uprawniają konsumenta do zawarcia umowy na tych właśnie warunkach. Formularz ma zatem charakter „quasi” oferty. Powinien być wypełniony w sposób pełny, spójny, niesprzeczny, przejrzysty i jednoznaczny. Zgodnie z art. 14 ust. 1 ukk kredytodawca lub pośrednik kredytowy przekazuje konsumentowi dane, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2, na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego. Wskazane zaniechanie przedsiębiorców należy uznać zatem za niezgodne z art. 14 ust. 1 w zw. z art. 13 ust. 1 ukk, a przez to za stanowiące praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Stwierdzono zatem, że przedsiębiorcy nie dopełniali spoczywającego na nich obowiązku informacyjnego, a zatem, że ich działania miały **charakter bezprawny**.

Zachowanie przedsiębiorców **godziło w interesy konsumentów**, gdyż wskutek zaniechania wręczania konsumentom formularza informacyjnego doszło do pogorszenia sytuacji prawnej i ekonomicznej konsumentów. Przedmiotowe zaniechanie pozbawiało konsumentów możliwości porównania różnych produktów na rynku i podjęcie decyzji, czy zawrzeć umowę o kredyt konsumencki. Zakwestionowane zachowanie przedsiębiorców dotyczyło zbiorowego interesu konsumentów, gdyż skierowane było do szerokiego ich kręgu.

Stosowana praktyka wymierzona była we wszystkich rzeczywistych odbiorców świadczonych przez przedsiębiorców usług, jak również we wszystkich ich potencjalnych kontrahentów, którzy mogli z nimi zawrzeć umowę o kredyt konsumencki.

Ad II.2. W zakresie punktu II.2. sentencji niniejszej decyzji oceniana praktyka dotyczy zaniechania wręczania konsumentom, na trwałym nośniku, wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy, z oznaczeniem swojego imienia i nazwiska oraz adresu zamieszkania w przypadku umów o kredyt konsumencki, co jest niezgodne z art. 53 ust. 3 ukk.

W toku postępowania ustalono, że przedsiębiorcy nie wręczali konsumentom formularza oświadczenia o odstąpieniu od umowy z oznaczeniem swojego imienia i nazwiska oraz adresu zamieszkania. Zgodnie z art. 53 ust. 3 ukk kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest zobowiązany przy zawarciu umowy wręczyć konsumentowi, na trwałym nośniku, wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy, z oznaczeniem swojego imienia, nazwiska (nazwy) i adresu zamieszkania (siedziby). Wskazane zaniechanie przedsiębiorców należy więc uznać za niezgodne z art. 53 ust. 3 ukk, a przez to za stanowiące praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Stwierdzono zatem, że przedsiębiorcy nie dopełniali spoczywającego na nich obowiązku informacyjnego, a zatem, że ich działania miały **charakter bezprawny**.

Zachowanie przedsiębiorców **godziło w interesy konsumentów**, gdyż wskutek zaniechania wręczania konsumentom wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy doszło do pogorszenia sytuacji prawnej i ekonomicznej konsumentów. Przedmiotowe zaniechanie pozbawiało konsumentów wiedzy koniecznej do ich prawidłowego, świadomego i czynnego uczestniczenia w rynku, czym przyczyniać się mogło do osłabienia ich sytuacji, a tym samym naruszać ich interesy rozumiane jako prawo do uzyskania wraz z treścią umowy pełnej i zgodnej z obowiązującymi przepisami prawa informacji na temat praw i obowiązków stron umowy o kredyt konsumencki. Zakwestionowane zachowanie przedsiębiorców dotyczyło zbiorowego interesu konsumentów, gdyż było skierowane do szerokiego ich kręgu. Stosowana praktyka wymierzona była we wszystkich rzeczywistych odbiorców świadczonych przez przedsiębiorców usług, jak również we wszystkich ich potencjalnych kontrahentów, którzy mogli z nimi zawrzeć umowę pożyczki.

W toku postępowania ustalono, że przedsiębiorcy wprowadzili do obrotu zmieniony wzorec umowy o kredyt konsumencki, którego załącznik stanowi wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy. Równocześnie przed każdą zawieraną umową wręczany jest również konsumentom formularz informacyjny zawierający przewidziane prawem informacje, o których mowa w art. 13 ukk. Z kolei pierwsza faktycznie zawarta umowa z konsumentem w oparciu o treść zmienionego wzorca umowy pożyczki została zawarta w dn. 13 lutego 2014 r. W związku z tym należało przyjąć, iż z tym właśnie dniem **doszło do zaniechania** stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów rozważanej punkcie II. sentencji niniejszej decyzji.

Na podstawie art. 27 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 26, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24. W tym przypadku Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania. W związku z powyższym orzeczono jak w punktach II.1.-II.2. sentencji niniejszej decyzji.

Ad III.1. W faktycznie zawartych umowach pożyczki przedsiębiorcy zastrzegli na swoją rzecz odsetki w następującej wysokości:

- a. 20 zł tygodniowo od pożyczki w wysokości 200 zł – umowa pożyczki nr 11/10/2013,
- b. 35 zł tygodniowo od pożyczki w wysokości 420 zł – umowa pożyczki nr 9/10/2013,

c. 30 zł tygodniowo od pożyczki w wysokości 300 zł – umowa pożyczki nr 12/10/2013.

W tym zakresie oceniana praktyka przedsiębiorców dotyczy bezprawnego określenia stopy oprocentowania kredytu konsumenckiego przekraczającej odsetki maksymalne uregulowane w art. 359 § 2¹⁻² k.c. Zgodnie z art. 359 § 2¹⁻² tej ustawy, maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne). Jeżeli wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne. Postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych, także w razie dokonania wyboru prawa obcego. W takim przypadku stosuje się przepisy ustawy.

Poniżej przedstawiono współczynniki stopy lombardowej NBP będącej podstawą do określenia tzw. odsetek maksymalnych.

Data wprowadzenia współczynnika	Współczynnik
10.01.2013 r.	5,50
07.02.2013 r.	5,25
07.03.2013 r.	4,75
09.05.2013 r.	4,50
06.06.2013 r.	4,25
04.07.2013 r.	4,00

Z powyższego wynika, iż obecnie wysokość odsetek maksymalnych to 16 % w skali roku. W przypadku zaś pożyczki a. i c. powyżej wynika, że wysokość pobieranych przez przedsiębiorców odsetek wynosiła aż 10 % w skali tygodnia, a w przypadku pożyczki b. 8,33 % w skali tygodnia. W tym zakresie żądanie odsetek przekraczających wysokość odsetek maksymalnych należy uznać za działanie bezprawne oraz naruszające interesy ekonomiczne konsumentów, a poprzez to niezgodne z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zachowanie przedsiębiorców **godziło w interesy konsumentów**, gdyż wskutek stosowania zakwestionowanego postanowienia doszło do pogorszenia sytuacji ekonomicznej konsumentów, którzy zostali obciążeni koniecznością uiszczania odsetek przekraczających wysokość odsetek maksymalnych. Zakwestionowane zachowanie przedsiębiorców dotyczyło zbiorowego interesu konsumentów, gdyż skierowane było do szerokiego ich kręgu. Stosowana praktyka wymierzona była we wszystkich rzeczywistych odbiorców świadczonych przez przedsiębiorców usług finansowych, jak również we wszystkich ich potencjalnych kontrahentów, którzy mogli zawrzeć z nimi umowę kredytu konsumenckiego.

Ad III.2. W punkcie 7 „Regulaminu i informacji dotyczących pożyczki” przedsiębiorcy stosowali postanowienie o treści: „Pożyczkę można spłacić wcześniej niż zostało to ustalone w Umowie Pożyczki. Jednak taka spłata musi być ustalona z naszym pracownikiem”.

Zgodnie z art. 48 ust. 1 i 2 ukk, konsument ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części kredytu przed terminem określonym w umowie, a kredytodawca nie może uzależnić wcześniejszej spłaty kredytu od jego poinformowania przez konsumenta. W tym zakresie konsument w żaden sposób nie musi ustalać spłaty kredytu z pracownikiem przedsiębiorców. W związku z tym stosowanie przez przedsiębiorców przedmiotowego postanowienia jest niezgodne z art. 48 ust. 1, a poprzez to stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zachowanie przedsiębiorcy **godzi w interesy konsumentów**, gdyż wskutek stosowania zakwestionowanego postanowienia doszło do pogorszenia sytuacji ekonomicznej konsumentów, którym w sposób bezprawny utrudniono możliwość spłaty części kredytu

przed terminem. Zakwestionowane zachowanie przedsiębiorców dotyczyło zbiorowego interesu konsumentów, gdyż skierowane było do szerokiego ich kręgu. Stosowana praktyka wymierzona była we wszystkich rzeczywistych odbiorców świadczonych przez przedsiębiorców usług finansowych, jak również we wszystkich ich potencjalnych kontrahentów, którzy mogli zawrzeć z nimi umowę kredytu konsumenckiego.

Ad III.3. W toku postępowania ustalono również, iż w swojej działalności przedsiębiorcy stosowali „Oświadczenie o uznaniu roszczenia”, które znajdowało się na s. 4 podpisywanej przez konsumenta umowy pożyczki.

Uznanie roszczenia z jakim mamy do czynienia w niniejszej sprawie jest formą umowy nienazwanej nie uregulowanej wprost w k.c. – uznanie właściwe (obok uznania niewłaściwego oraz ugody – wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dn. 9 czerwca 2005 r., sygn. akt I ACa 171/05, opubl. <http://orzeczenia.ms.gov.pl>). W art. 123 § 1 pkt 2 k.c. znajdziemy np. informację, że bieg przedawnienia przerywa się m.in. przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje. Oświadczenie o uznaniu roszczenia musi dotyczyć jednak roszczenia już istniejącego, a nie przyszłego. Jak wynika z przedstawionych przez przedsiębiorców faktycznie zawartych umów oraz oświadczeń o uznaniu roszczenia – daty ich zawarcia są takie same. Konsument przy zawieraniu umowy uznaje już roszczenie przedsiębiorców wynikłe z zawartej umowy pożyczki. Dodatkowo konsument uznaje roszczenie o zwrot kwoty windykacji wg podpisanego porozumienia. W każdym oświadczeniu o uznaniu roszczenia widnieje bowiem fragment o treści: „Uznaję także roszczenie o zwrot na rzecz pożyczkodawcy kwoty windykacji według podpisanego Regulaminu przez pożyczkobiorcę tytułem kosztów zwrotu pożyczki (pierwsza wizyta w kwocie 100,00 zł, każda następną 150,00 zł), kwoty 200,00 zł tytułem kosztów sporządzenia dokumentacji oraz 50,00 zł za przygotowanie” – co pozwala traktować ten dokument jako wzorzec umowny. Zgodnie z art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Oświadczenie o uznaniu roszczenia sprzeciwia się zaś naturze stosunku, gdyż nie może zostać zawarte w odniesieniu do roszczenia nieistniejącego, niewymagalnego. W dokumencie tym zastrzeżono również, że „Niniejsze uznanie roszczenia upoważnia pożyczkodawcę do wystąpienia z pozwem w postępowaniu nakazowym celem uzyskania nakazu zapłaty”. Przedmiotowe oświadczenie może okazać się zbędną dolegliwością, gdyż przedsiębiorcy nie muszą oczekiwać na spłatę pożyczki przez konsumenta ale mogą od razu wystąpić z pozwem w postępowaniu nakazowym po doręczeniu konsumentowi wezwania do zapłaty. Zgodnie bowiem z art. 485 § 1 pkt 3 k.p.c. sąd wydaje nakaz zapłaty, jeżeli powód dochodzi roszczenia pieniężnego albo świadczenia innych rzeczy zamiennych, a okoliczności uzasadniające dochodzone żądanie są udowodnione dołączonym do pozwu wezwaniem dłużnika do zapłaty i pisemnym oświadczeniem dłużnika o uznaniu długu. W tym stanie rzeczy stosowaną przez przedsiębiorców praktykę należy uznać za niezgodną z art. 353¹ k.c., a poprzez to za stanowiącą praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zachowanie przedsiębiorców **godziło w interesy konsumentów**, gdyż wskutek stosowania przedmiotowego dokumentu doszło do pogorszenia sytuacji prawnej konsumentów, których obciążono z góry obowiązkiem ponoszenia kosztów przyszłych, a ewentualnych wydatków związanych z zawartą pożyczką – w tym dotyczących postępowania windykacyjnego. Zakwestionowane zachowanie przedsiębiorców dotyczyło zbiorowego interesu konsumentów, gdyż skierowane było do szerokiego ich kręgu. Stosowana praktyka wymierzona była we wszystkich rzeczywistych odbiorców świadczonych przez przedsiębiorców usług finansowych, jak również we wszystkich ich potencjalnych kontrahentów, którzy mogli zawrzeć z nimi umowę kredytu konsumenckiego.

W toku postępowania ustalono, że przedsiębiorcy wprowadzili do obrotu zmieniony wzorec umowy o kredyt konsumencki, który nie zawiera kwestionowanych postanowień punktu III.1. oraz III.2. Przedsiębiorcy zrezygnowali również ze stosowania „Oświadczenia o uznaniu roszczenia”. Z kolei pierwsza faktycznie zawarta umowa z konsumentem w oparciu o treść zmienionego wzorca umowy pożyczki została zawarta w dn. 13 lutego 2014 r. W związku z tym należało przyjąć, iż z tym właśnie dniem **doszło do zaniechania** stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów rozważanej w punkcie III. sentencji niniejszej decyzji.

Na podstawie art. 27 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 26, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24. W tym przypadku, Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania. Wobec powyższego należało orzec jak w punkcie III. sentencji niniejszej decyzji.

Ad IV.1. W „Oświadczeniu o uznaniu roszczenia” przedsiębiorcy stosowali postanowienie o treści: „Uznaję także roszczenie o zwrot na rzecz pożyczkodawcy kwoty windykacji według podpisanego Regulaminu przez pożyczkobiorcę tytułem kosztów zwrotu pożyczki (pierwsza wizyta w kwocie 100,00 zł, każda następna 150,00 zł), kwoty 200,00 zł tytułem kosztów sporządzenia dokumentacji oraz 50,00 zł za przygotowanie”. Równocześnie w punkcie 4 „Regulaminu i informacji dotyczących pożyczki” przedsiębiorcy zamieścili postanowienie o treści: „Pierwsza windykacja 100,00 zł każda następna windykacja 150,00 zł, oraz 50 zł za przygotowanie dokumentacji od działu windykacji, a w razie braku uregulowania zaległej pożyczki wraz z odsetkami sprawa będzie skierowana na drogę postępowania sądowego, a następnie przekazana właściwym procedurą egzekucyjnym”.

W ocenie Prezesa Urzędu kwestionowane postanowienia należy uznać za tożsame z następującymi postanowieniami wpisanymi do rejestru – 978, 1796, 3850, 3852, 4866.

i. „Opłaty dodatkowe, które ponosi Zleceniodawca: - (...) - za przyznanie okresu karencji w spłacie rat na 1 miesiąc – 50 PLN - za przyznanie okresu karencji w spłacie rat na 2 miesiące – 100 PLN - za wysłanie upomnienia za zwłokę w zapłacie raty – 20 PLN - za wysłanie wezwania do zapłaty raty – 30 PLN - za wysłanie przedsądowego wezwania do zapłaty – 50 PLN – za wizytę windykatorów w związku z brakiem spłaty 2 rat – 100 PLN - (...) - za telegram informujący o zadłużeniu przeterminowanym – 30 PLN – za monit telefoniczny – 20 PLN - (...)”, które zostało uznane za niedozwolone na mocy wyroku SOKiK z dnia 9 października 2006 r. (sygn. akt XVII AmC 101/05) – wpis nr 978 z dn. 3 stycznia 2007 r.,

ii. „W przypadku niewykonania zobowiązań wynikających z niniejszej umowy Kredytobiorca poniesie koszty związane z monitorowaniem Kredytobiorcy: 1) telefoniczne upomnienie Kredytobiorcy związane z nieterminową spłatą kredytu - 13 PLN; 2) korespondencja kierowana do Kredytobiorcy związana z nieterminową spłatą kredytu (zawiadomienie, upomnienie, prośba o dopłatę, wystawienie Bankowego Tytułu Egzekucyjnego), za każde pismo. Opłata za korespondencję kierowaną do poręczycieli Bank obciąża dodatkowo Kredytobiorców według tych samych stawek - 15 PLN; 3. wyjazd interwencyjny do Kredytobiorcy - 50 PLN”, które zostało uznane za niedozwolone na mocy wyroku SOKiK z dnia 6 sierpnia 2009 r. (sygn. akt XVII AmC 624/09) – wpis nr 1796 z dn. 21 grudnia 2009 r.,

iii. „Sporządzenie i wysłanie wezwania do zapłaty /raty/ kredytu lub odsetek - 7,5 zł od każdego wysłanego wezwania”, które zostało uznane za niedozwolone na mocy wyroku SOKiK z dnia 19 lipca 2012 r. (sygn. akt XVII AmC 5238/11) – wpis nr 3850 z dn. 17 października 2012 r.,

iv. „Opłata za sporządzenie i wysłanie lub doręczenie wezwania do zapłaty raty (rat) kredytu lub odsetek – od każdego wezwania - 20 zł”, które zostało uznane za niedozwolone na mocy wyroku SOKiK z dnia 4 lipca 2012 r. (sygn. akt XVII AmC 5205/11) – wpis nr 3852 z dn. 17 października 2012 r.,

v. „Opłata za sporządzenie i wysłanie wezwania do dostarczenia dokumentów wymaganych zgodnie z umową kredytu/pożyczki - 15 zł”, które zostało uznane za niedozwolone na mocy wyroku SOKiK z dnia 15 lutego 2013 r. (sygn. akt XVII AmC 1618/12) – wpis nr 4866 z dn. 14 czerwca 2013 r.

W uzasadnieniu do wyroku dotyczącego klauzuli wpisanej do rejestru pod numerem 978 SOKiK wskazał m.in., że „Wysokość wprowadzonych do umowy dodatkowych opłat powinna zatem znajdować uzasadnienie w rzeczywistych nakładach jakie musi ponieść pozwany w związku z podjęciem przedmiotowych czynności. W ocenie Sądu wysokość ww. opłat została ustalona w oderwaniu od rzeczywistych nakładów pozwanego, znacznie je przewyższając. Takie postanowienie, jako sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy konsumenta uznać należało za niedozwolone postanowienie umowne, o którym mowa w art. 385¹ § 1 k.c.”. W uzasadnieniu wyroku dotyczącego klauzuli wpisanej do rejestru pod numerem 1796 sąd stwierdził zaś, że sytuacja, w której konsument nie będzie w stanie ustalić, jakie działania podejmie kredytodawca w przypadku opóźnień w zapłacie, z jaką częstotliwością i w jakiej kolejności będzie je podejmował, może wywołać u niego błędne przekonanie co do praw i obowiązków wynikających z zawartej umowy. W ocenie Prezesa Urzędu postanowienia określające sposób przeprowadzania czynności windykacyjnych powinny być tak formułowane, aby klient na ich podstawie wiedział jakie czynności mogą zostać podjęte, po upływie jakiego czasu i w jakich odstępach, i aby miał pewność, że nie zostanie obciążony opłatą z tytułu różnych czynności windykacyjnych podejmowanych w tym samym czasie. Konieczne jest przy tym, by czynności przedsiębiorcy realnie umożliwiały konsumentowi spłatę jego zadłużenia wymagalnego, które konsument winien spłacić bez zbędnej zwłoki. W tym zakresie pozwala to na uznanie, że istota i skutki porównywanych postanowień są takie same. Stwierdzono zatem, że przedsiębiorcy stosowali postanowienia wzorców umowy wpisanych do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., a zatem, że ich działania miały **charakter bezprawny**.

Zachowanie przedsiębiorców **godziło w interesy konsumentów**, gdyż stosowane przez nich postanowienia pogorszyły sytuację ekonomiczną konsumentów. Zakwestionowane zachowanie przedsiębiorców dotyczyło zbiorowego interesu konsumentów, gdyż skierowane było do szerokiego ich kręgu. Stosowana praktyka wymierzona była we wszystkich rzeczywistych odbiorców świadczonych przez przedsiębiorców usług, jak również we wszystkich ich potencjalnych kontrahentów, którzy mogli zawrzeć z nimi umowę o kredyt konsumencki.

Ad IV.2. W § 3 ust. 3 „Umowy pożyczki” przedsiębiorcy stosowali postanowienie o treści: „W przypadku wezwania listem poleconym za datę doręczenia wezwania uważa się również datę pierwszego awizowania przesyłki poleczonej niedoręczonej lub nie odebranej przez pożyczkobiorcę”.

Kwestionowane postanowienie należy uznać za tożsame z następującymi postanowieniami wpisanymi do rejestru – 1972, 2363 oraz 3375:

i. „Pisma nie odebrane przez posiadacza pod ostatnio wskazanym adresem, jednorazowo awizowane przez pocztę, strony uznają za skutecznie doręczone” – wyrok SOKiK z dn. 12 marca 2010 r. (sygn. akt XVII AmC1189/09), wpis nr 1972 z dn. 7 lipca 2010 r.,

ii. „Za datę doręczenia uważa się również datę pierwszego awizowania przesyłki poleconej, nie doręczonej, wysłanej na ostatni znany Bankowi adres posiadacza rachunku” – wyrok SOKiK z dn. 10 lutego 2011 r. (sygn. akt XVII AmC 731/10), wpis nr 2363 z dn. 16 czerwca 2011 r.,

iii. „Korespondencję, która jest przesyłana listem poleconym na adres wskazany przez Posiadacza rachunku, awizowaną a nie odebraną przez adresata, uważa się za doręczoną w dacie pierwszego awizowania” – wyrok SOKiK z dn. 24 kwietnia 2012 r. (sygn. akt XVII AmC 1566/11), wpis nr 3375 z dn. 6 lipca 2012 r.

W ocenie Prezesa Urzędu istota i skutki porównywanych postanowień w zakresie dotyczącym skuteczności oraz terminu uznania za doręczone awizowanych lub nie odebranych przesyłek są takie same. Stwierdzono zatem, że przedsiębiorcy stosowali postanowienie wzorca umowy wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., a zatem, że ich działania miały **charakter bezprawny**.

Zachowanie przedsiębiorców **godziło w interesy konsumentów**, gdyż stosowane przez nich postanowienia pogorszyły sytuację ekonomiczną konsumentów. Zakwestionowane zachowanie przedsiębiorców dotyczyło zbiorowego interesu konsumentów, gdyż skierowane było do szerokiego ich kręgu. Stosowana praktyka wymierzona była we wszystkich rzeczywistych odbiorców świadczonych przez przedsiębiorców usług, jak również we wszystkich ich potencjalnych kontrahentów, którzy mogli zawrzeć z nimi umowę o kredyt konsumencki.

Ad IV.3. W § 7 ust. 1 „Umowy pożyczki” przedsiębiorcy stosowali postanowienie o treści: „Strony zgodnie postanawiają, iż spory mogące powstać na tle niniejszej Umowy poddają pod rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w Tychach”.

W ocenie Prezesa Urzędu powyższe postanowienia należy uznać za tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru o treści: „Wszelkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującej zamówienie” – wyrok SOKiK z dn. 31 stycznia 2003 r. (sygn. akt XVII AmC 31/02), wpis nr 41 z dn. 30 czerwca 2003 r. Wprowadzenie do wzorca umownego postanowienia, iż spory, mogące wyniknąć na tle realizacji umowy będą rozstrzygane przez konkretnie wskazany sąd, stwarza konsumentowi jako pozwanemu dolegliwe czasowo i finansowo utrudnienia w procesie związane z przejazdami do sądu siedziby przedsiębiorcy, podczas gdy przy braku zakwestionowanego rozwiązania proces toczyłby się zgodnie z art. 27 § 1 k.p.c.⁶, tj. w sądzie miejsca zamieszkania konsumenta. Ponadto, zgodnie z art. 34 k.p.c.⁷, konsument mógłby wytoczyć powództwo o zawarcie umowy, ustalenie jej treści, o zmianę umowy oraz ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, a także o odszkodowanie z powodu niewykonania umowy przed sądem miejsca wykonania tej umowy. Postanowienia stosowane przez przedsiębiorców z góry wykluczają taką ewentualność. Należy wskazać, iż kwestię właściwości sądu w sprawach cywilnych określają przepisy k.p.c. i zgodnie z art. 385³ pkt 23 k.c. nie mogą być one w tym zakresie wyłączane, ponieważ mogą stanowić dodatkową dolegliwość dla konsumenta, a także ograniczać realizację przysługujących mu praw. Ta właśnie uciążliwość jest istotą klauzuli abuzywnej określonej w art. 385³ pkt 23 k.c.

⁶ Art. 27 § 1 k.p.c. stanowi: Powództwo wytacza się przed sąd pierwszej instancji, w którego okręgu pozwany ma miejsce zamieszkania.

⁷ Art. 34 k.p.c. stanowi: Powództwo o zawarcie umowy, ustalenie jej treści, o zmianę umowy oraz o ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, a także o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy można wytoczyć przed sąd miejsca jej wykonania. W razie wątpliwości miejsce wykonania umowy powinno być stwierdzone dokumentem.

w tym zakresie porównywane klauzule należy uznać za tożsame w zakresie w jakim wywołują te same skutki dla położenia prawnego konsumentów. Stwierdzono zatem, że przedsiębiorcy stosowali postanowienie wzorca umowy wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., a zatem, że ich działania miały **charakter bezprawny**.

Zachowanie przedsiębiorców **godziło w interesy konsumentów**, gdyż wskutek stosowania kwestionowanego postanowienia konsumenci mogli mieć utrudnioną drogę w dochodzeniu swych ewentualnych roszczeń. Zakwestionowane zachowanie przedsiębiorców dotyczyło zbiorowego interesu konsumentów, gdyż skierowane było do szerokiego ich kręgu. Stosowana praktyka wymierzona była we wszystkich rzeczywistych odbiorców świadczonych przez przedsiębiorców usług, jak również we wszystkich ich potencjalnych kontrahentów, którzy mogli z nimi zawrzeć umowę kredytu konsumenckiego. Zakwestionowane zachowanie podejmowane jest w sposób powtarzalny i powszechny, co wynika zresztą z samej natury wzorca umowy pożyczki, jakim posługuje się przedsiębiorca w obrocie gospodarczym.

W toku postępowania ustalono, że przedsiębiorcy wprowadzili do obrotu zmieniony wzorec umowy o kredyt konsumencki, który nie zawiera kwestionowanych postanowień punktu IV.1, IV.2. oraz IV.3. Przedsiębiorcy zrezygnowali również ze stosowania „Oświadczenia o uznaniu roszczenia”. Z kolei pierwsza faktycznie zawarta umowa z konsumentem w oparciu o treść zmienionego wzorca umowy pożyczki została zawarta w dn. 13 lutego 2014 r. W związku z tym należało przyjąć, iż z tym właśnie dniem **doszło do zaniechania** stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów rozważanej punkcie IV. sentencji niniejszej decyzji.

Na podstawie art. 27 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 26, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24. W tym przypadku, Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania. Wobec powyższego należało orzec jak w punkcie IV. sentencji niniejszej decyzji.

Ad V. Na mocy art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm. – zwanej dalej także „k.p.a.”), gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny staje się bezprzedmiotowe, organ administracji publicznej wydaje decyzję o jego umorzeniu. Przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania lub może powstać w czasie jego trwania. Stanowisko takie zostało poparte w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 4 lutego 2009 r. (sygn. akt II SA/Gl 1038/08), który orzekł, że „Przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania, a może ona powstać także w czasie trwania postępowania, a więc w sprawie już zawisłej przed organem administracji” (LEX nr 489456).

W toku niniejszego postępowania postawiono przedsiębiorcom zarzut bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez zaniechanie informowania konsumentów w umowach pożyczki o:

1. prawie, o którym mowa w art. 59 ust. 1 ukk, co może być uznane za niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 18 tej ustawy, a poprzez to może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
2. możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi, co może być uznane za niezgodne z

art. 30 ust. 1 pkt 20 ukk, a poprzez to może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W zakresie punktu V.1. powyżej należy wskazać, iż przedsiębiorcy w ramach swojej działalności nie oferowali umów o kredyt wiązany (art. 5 pkt 14 ukk). Do takich zaś stosunków prawnych odnosi się uregulowanie art. 59 ust. 1 ukk. W tym zakresie przedsiębiorcy nie byli więc zobowiązani do informowania konsumentów o prawie, o którym mowa w art. 59 ust. 1 ukk. Odnośnie punktu V.2. powyżej należy zaś wskazać, iż w ramach zawieranych umów pożyczek przedsiębiorcy nie przewidywali możliwości korzystania z pozasądowego sposobu rozstrzygnięcia sporów. Z uwagi na powyższe nie byli więc również zobligowani do określenia zasad dostępu do tej procedury. W związku z powyższym brak jest podstaw do stwierdzenia, że stosowana przez przedsiębiorców praktyka – analizowana w tym punkcie – może naruszać przepis art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W tym stanie rzeczy, zasadne jest **umorzenie** postępowania w tym zakresie. W związku z powyższym orzeczono jak w punktach V.1. oraz V.2. sentencji niniejszej decyzji.

Ad VI. Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może skorzystać z uprawnienia do nałożenia na przedsiębiorcę stosującego praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów kary pieniężnej w wysokości nie większej niż 10 % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Kara taka może być nałożona bez względu na to, czy przedsiębiorca dopuścił się naruszenia umyślnie, czy też nieumyślnie. Okoliczność ta jest jednak czynnikiem relewantnym przy miarkowaniu wysokości nakładanej kary pieniężnej⁸. Stosownie do art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, w tym kar określonych w art. 106 tej ustawy, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

Kara nakładana przez Prezesa Urzędu na przedsiębiorcę, który dopuścił się stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów służy podkreśleniu naganności ocenianego zachowania. Przedsiębiorca, jako profesjonalista powinien wiedzieć, że określając warunki umowne nie może stosować bezprawnych postanowień, ani w żaden inny sposób godzić w interesy konsumentów. Orzeczona kara powinna stanowić dolegliwość dla uczestników niniejszego postępowania, tak aby jej nałożenie skutkowało w przyszłości zapobieżeniem zaistnienia podobnych sytuacji. W opinii Prezesa Urzędu należy podkreślić aspekt edukacyjny i wychowawczy zastosowanego środka oraz wyrazić nadzieję, że odniesie on spodziewany skutek na przyszłość. Poza wymiarem indywidualnym kary należy zwrócić uwagę na jej wymiar ogólny, funkcję odstrasżającą i wychowawczą w stosunku do innych uczestników rynku.

W punktach I.-III. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu stwierdził stosowanie przez przedsiębiorców praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o jakich mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 oraz w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Powyższe daje podstawy do nałożenia na przedsiębiorców kar pieniężnych określonych w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Podstawą obliczenia wysokości niniejszych kar jest przychód osiągnięty przez poszczególnych przedsiębiorców w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, tj. w 2013 roku. Przychód osiągnięty w 2013 r. przez Wiesława Pawelę wyniósł (...). W związku z tym maksymalna kara, jaka mogłaby w niniejszym przypadku zostać wymierzona temu przedsiębiorcy to kara w wysokości (...). Równocześnie przychód uzyskany przez tego przedsiębiorcę z tytułu działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług finansowych przez spółkę cywilną 7 Windykacja s.c. Wiesław Paweła, Mariusz Śmiech,

⁸ Kohutek K., *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Warszawa 2008 r., s. 1027.

Maciej Paweła w Oświęcimiu wyniósł (...), co stanowi około (...) % przychodu uzyskanego przez przedsiębiorcę ogółem. Przychód osiągnięty w 2013 r. przez Macieja Pawełę wyniósł (...). W związku z tym maksymalna kara, jaka mogłaby w niniejszym przypadku zostać wymierzona temu przedsiębiorcy to kara w wysokości (...). Równocześnie przychód uzyskany przez tego przedsiębiorcę z tytułu działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług finansowych przez spółkę cywilną 7 Windykacja s.c. Wiesław Paweła, Mariusz Śmiech, Maciej Paweła w Oświęcimiu wyniósł (...), co stanowi około (...) % przychodu uzyskanego przez przedsiębiorcę ogółem.

Ustalenie wymiaru kar pieniężnych w przedmiotowej sprawie ma charakter wieloetapowy, co spowodowane jest zaistnieniem okoliczności mających wpływ na jej wysokość. Ustalając wymiary kar pieniężnych za naruszenia stwierdzone punktach I.-III. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokona oceny wagi stwierdzonych praktyk i na tej podstawie ustali kwotę bazową, stanowiącą podstawę dla dalszych ustaleń wysokości kary, a następnie – w oparciu o zaistniałe w sprawie okoliczności mające wpływ na wysokość kary – dokona gradacji ustalonej kwoty bazowej.

1. Pierwsza kara jest wymierzana z tytułu naruszenia stwierdzonego w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji polegającego na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez zaniechanie informowania konsumentów w umowach pożyczki o:

- ✓ imieniu, nazwisku i adresie kredytodawcy,
- ✓ stopie oprocentowania kredytu oraz warunkach jej zmiany,
- ✓ rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania,
- ✓ kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, a także o prawie do otrzymania, na wniosek, w każdym czasie bezpłatnie harmonogramu spłaty,
- ✓ innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie,
- ✓ rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego i warunkach jej zmiany,
- ✓ informacji o terminie, sposobie i skutkach odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązku zwrotu przez konsumenta odsetek od udostępnionego przez kredytodawcę kredytu zgodnie z przepisami dotyczącymi odstąpienia od umowy przez konsumenta, a także o kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym,
- ✓ organie nadzoru właściwym w sprawach ochrony konsumentów,

co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 1, 7, 8, 10, 11, 15 i 21 ukk, a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Prezes Urzędu uwzględnił, iż w niniejszym przypadku zakwestionowane praktyki ujawniły się na etapie zawierania kontraktu, jednakże rzutowały lub też mogły rzutować na etap jego wykonywania. Ze względu na specyfikę umów o kredyt konsumencki, a także rodzaj pominiętych danych, wagę tych praktyki określono jako dużą. Miarkując niniejszą karę zwrócono również uwagę na to, że rozważane zaniechania nie powodowały wyłączenia przysługujących konsumentom uprawnień, czy nałożenia na nich nowych obowiązków. Wprawdzie powodowały one niedoinformowanie konsumentów, co mogło skutkować utrudnieniami np. w dochodzeniu roszczeń, jednakże nie niweczyły one w definitywny sposób przewidzianych prawem możliwości. Ponadto ustalenia dokonane w toku niniejszego postępowania dają podstawy do przyjęcia, iż kwestionowana praktyka stosowana była w sposób krótkotrwały, tj. wyłącznie rok.

Nakładając karę pieniężną, Prezes Urzędu wziął pod uwagę konieczność ustalenia, czy naruszenie dokonane było umyślne czy też nieumyślnie. Konieczność brania pod uwagę tej przesłanki w przypadku stosowania kar pieniężnych wynika z art. 106 ust. 1 ustawy o

ochronie konkurencji i konsumentów. Z tego względu nakładając karę pieniężną Prezes Urzędu uwzględnił, że przedsiębiorcy jako profesjonalisci formułując treść umów kredytu konsumenckiego powinni wykazać się odpowiednią starannością i dbałością tak, aby nie zostały naruszone powszechnie obowiązujące przepisy prawa. Przedsiębiorcy powinni być świadomi faktu, że zakwestionowane w niniejszej decyzji zachowania są niedopuszczalne w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Dlatego zdaniem Prezesa Urzędu zachowanie przedsiębiorców objęte punktem I. sentencji niniejszej decyzji jest efektem niedołożenia przez nich należytej staranności, jakiej należałoby oczekiwać od profesjonalnych uczestników obrotu gospodarczego. Za nieumyślnością postępowania przedsiębiorców przemawia również fakt, iż dotychczas wykorzystywane dokumenty zostały sporządzone przez profesjonalnego pełnomocnika przez co byli oni przekonani, że działają zgodnie z prawem. W tym zakresie całokształt okoliczności sprawy daje podstawę do stwierdzenia, że przedsiębiorcy dopuścili się naruszenia opisanego w punkcie I. sentencji decyzji nieumyślnie. Pomimo tego, jak wskazano powyżej, samo stwierdzenie nieumyślności zakwestionowanej praktyki stanowi podstawę do nałożenia kary pieniężnej.

W oparciu o osiągnięty w 2013 r. przez poszczególnych przedsiębiorców przychód ustalono kwotę bazową stanowiącą punkt wyjścia dla dalszych obliczeń, którą określono na poziomie (...) % przychodu, czyli na poziomie: 6.402,52 zł odnośnie przedsiębiorcy – Macieja Paweli oraz 18.403,44 zł odnośnie przedsiębiorcy – Wiesława Paweli.

Po ustaleniu kwoty bazowej przystąpiono do analizy, czy w niniejszej sprawie zasły okoliczności łagodzące i obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary. Okolicznością łagodzącą, która wystąpiła w niniejszej sprawie, jest zaniechanie stosowania praktyki niezwłocznie po wszczęciu postępowania przez Prezesa Urzędu, w związku z czym wymiar kary pieniężnej należało zmniejszyć o 30 %. Kolejną okolicznością łagodzącą, która wystąpiła w niniejszej sprawie, jest również fakt osiągnięcia przez przedsiębiorców niewielkiego przychodu z tytułu działalności związanej z udziałem w spółce cywilnej 7 Windykacja s.c. Wiesław Paweła, Mariusz Śmiech, Maciej Paweła w Oświęcimiu, który to udział pozwala na dalsze obniżenie wymiaru kary pieniężnej o 60 %. W tym zakresie wymiar kary pieniężnej należy łącznie obniżyć o 90 %, tj. w przypadku Macieja Paweli do poziomu 640 zł, a w przypadku Wiesława Paweli do poziomu 1840 zł.

Na ostatnim etapie sprawdzono, czy kara obliczona w ww. sposób nie przewyższa kary w maksymalnej wysokości, jaka została przewidziana w przepisie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Sytuacja taka nie ma jednak w niniejszym przypadku miejsca.

W wyniku obliczeń przeprowadzonych w wyżej opisany sposób karę pieniężną z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji określono na poziomie:

- a. w przypadku Macieja Paweli **640 zł**, co stanowi ok. (...) % przychodu przedsiębiorcy, osiągniętego przez niego w 2013 r. i ok. (...) % maksymalnego wymiaru kary, jaka mogłaby zostać w tym przypadku wymierzona,
- b. w przypadku Wiesława Paweli **1840 zł**, co stanowi ok. (...) % przychodu przedsiębiorcy, osiągniętego przez niego w 2013 r. i ok. (...) % maksymalnego wymiaru kary, jaka mogłaby zostać w tym przypadku wymierzona.

W ocenie Prezesa Urzędu wymierzona kara jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ww. ustawy i współmierna do możliwości finansowych przedsiębiorców. Prezes Urzędu uznał, że orzeczona kara powinna pełnić funkcję dyscyplinującą i prewencyjną tak, aby zapobiec w przyszłości stosowaniu podobnych naruszeń. Niniejsza kara powinna pełnić również funkcję edukacyjną i wychowawczą, a także podkreślać naganność

zakwestionowanego w niniejszym postępowaniu zachowania przedsiębiorców. Wobec powyższego orzeczono, jak w punkcie VI. lit. a ppkt 1 i lit. b ppkt 1 sentencji niniejszej decyzji.

2. Druga kara wymierzana jest w związku ze stosowaniem praktyk opisanych powyżej w punkcie II. sentencji niniejszej decyzji, polegających na zaniechaniu przekazywania konsumentom formularza informacyjnego oraz wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy.

Praktyki wymienione w punktach II.1.-II.2. tej decyzji ujawniły się na etapie zawierania kontraktu, jednakże rzutowały lub też mogły rzutować na etap jego wykonywania. Ze względu na specyfikę umów o kredyt konsumencki, a także na wskazane zaniechania – wagę tych naruszeń należało określić jako dużą. Na skutek przedmiotowych zaniechań pogorszeniu uległa sytuacja prawna konsumentów, jak również naruszone zostały ich interesy ekonomiczne. Nieprzekazywanie konsumentom formularza informacyjnego oraz wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy pozbawiało ich wiedzy koniecznej do prawidłowego, świadomego i czynnego uczestniczenia w rynku, co przyczyniać się może do osłabienia ich sytuacji, a tym samym naruszać ich interesy rozumiane jako prawo do uzyskania wraz z treścią umowy pełnej i zgodnej z obowiązującymi przepisami prawa informacji na temat praw i obowiązków stron umowy o kredyt konsumencki. Ponadto ustalenia dokonane w toku niniejszego postępowania dają podstawy do przyjęcia, iż kwestionowane praktyki stosowane były w sposób krótkotrwały, tj. wyłącznie rok.

Nakładając karę pieniężną, Prezes Urzędu wziął pod uwagę konieczność ustalenia, czy naruszenie dokonane było umyślne czy też nieumyślnie. Konieczność brania pod uwagę tej przesłanki w przypadku stosowania kar pieniężnych wynika z art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Z tego względu nakładając karę pieniężną Prezes Urzędu uwzględnił, że przedsiębiorcy jako profesjonaliści zawierając z konsumentami umowy o kredyt konsumencki powinni wykazać się odpowiednią starannością i dbałością tak, aby wypełniać wszelkie nałożone obowiązki informacyjne wynikające z powszechnie obowiązujących przepisów prawa. Przedsiębiorcy powinni być świadomy fakt, że zakwestionowane w niniejszej decyzji zachowanie jest niedopuszczalne w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Dlatego zdaniem Prezesa Urzędu zachowanie przedsiębiorców objęte punktem II. sentencji niniejszej decyzji jest efektem niedołożenia przez nich należytej staranności, jakiej należałoby oczekiwać od profesjonalnych uczestników obrotu gospodarczego. Za nieumyślnością postępowania przedsiębiorców przemawia również fakt, iż przed rozpoczęciem przedmiotowej działalności konsultowali procedurę udzielania pożyczek konsumenckich z profesjonalnym pełnomocnikiem przez co byli oni przekonani, że działają zgodnie z prawem. W tym zakresie całokształt okoliczności sprawy daje podstawę do stwierdzenia, że przedsiębiorcy dopuścili się naruszenia opisanego w punkcie II. sentencji decyzji nieumyślnie. Pomimo tego, jak wskazano powyżej, samo stwierdzenie nieumyślności zakwestionowanej praktyki stanowi podstawę do nałożenia kary pieniężnej.

W oparciu o osiągnięty w 2013 r. przez poszczególnych przedsiębiorców przychód ustalono kwotę bazową stanowiącą punkt wyjścia dla dalszych obliczeń, którą określono na poziomie (...) % przychodu, czyli na poziomie: 3.658,58 zł odnośnie przedsiębiorcy – Macieja Paweli oraz 10.516,25 zł odnośnie przedsiębiorcy – Wiesława Paweli.

Po ustaleniu kwoty bazowej przystąpiono do analizy, czy w niniejszej sprawie zasły okoliczności łagodzące i obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary. Okolicznością łagodzącą, która wystąpiła w niniejszej sprawie, jest zaniechanie stosowania praktyki niezwłocznie po wszczęciu postępowania przez Prezesa Urzędu, w związku z czym wymiar kary pieniężnej należało zmniejszyć o 30 %. Kolejną okolicznością łagodzącą, która wystąpiła w niniejszej sprawie, jest również fakt osiągnięcia przez przedsiębiorców niewielkiego przychodu z tytułu działalności związanej z udziałem w spółce cywilnej 7

Windykacja s.c. Wiesław Paweła, Mariusz Śmiech, Maciej Paweła w Oświęcimiu, który to udział pozwala na dalsze obniżenie wymiaru kary pieniężnej o 60 %. W tym zakresie wymiar kary pieniężnej należy łącznie obniżyć o 90 %, tj. w przypadku Macieja Paweła do poziomu 366 zł, a w przypadku Wiesława Paweła do poziomu 1052 zł.

Na ostatnim etapie sprawdzono, czy kara obliczona w ww. sposób nie przewyższa kary w maksymalnej wysokości, jaka została przewidziana w przepisie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Sytuacja taka nie ma jednak w niniejszym przypadku miejsca.

W wyniku obliczeń przeprowadzonych w wyżej opisany sposób karę pieniężną z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie II. sentencji niniejszej decyzji określono na poziomie:

- a. w przypadku Macieja Paweła **366 zł**, co stanowi ok. (...) % przychodu przedsiębiorcy, osiągniętego przez niego w 2013 r. i ok. (...) % maksymalnego wymiaru kary, jaka mogłaby zostać w tym przypadku wymierzona,
- b. w przypadku Wiesława Paweła **1052 zł**, co stanowi ok. (...) % przychodu przedsiębiorcy, osiągniętego przez niego w 2013 r. i ok. (...) % maksymalnego wymiaru kary, jaka mogłaby zostać w tym przypadku wymierzona.

W ocenie Prezesa Urzędu wymierzona kara jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ww. ustawy i współmierna do możliwości finansowych przedsiębiorców. Prezes Urzędu uznał, że orzeczona kara powinna pełnić funkcję dyscyplinującą i prewencyjną tak, aby zapobiec w przyszłości stosowaniu podobnych naruszeń. Niniejsza kara powinna pełnić również funkcję edukacyjną i wychowawczą, a także podkreślać naganność zakwestionowanego w niniejszym postępowaniu zachowania przedsiębiorców. Wobec powyższego orzeczono, jak w punkcie VI. lit. a ppkt 2 i lit. b ppkt 2 sentencji niniejszej decyzji.

3. Trzecia z kar jest wymierzana z tytułu naruszenia stwierdzonego w punkcie III. sentencji niniejszej decyzji polegającego na:

- ✓ stosowaniu w faktycznie zawartych umowach pożyczki odsetek przekraczających wysokość odsetek maksymalnych,
- ✓ stosowaniu w „Regulaminie i informacji dotyczących pożyczki” postanowienia o treści: „Pożyczkę można spłacić wcześniej niż zostało to ustalone w Umowie Pożyczki. Jednak taka spłata musi być ustalona z naszym pracownikiem” oraz
- ✓ zawieraniu z konsumentami w dacie umowy pożyczki „Oświadczenia o uznaniu roszczenia”, które dotyczy wiarygodności kredytowych oraz przyszłych kosztów windykacyjnych.

Praktyki wymienione w punktach III.1.-III.3. tej decyzji ujawniły się na etapie zawierania kontraktu, jednakże rzutowały lub też mogły rzutować na etap jego wykonywania. Ze względu na specyfikę umów o kredyt konsumencki, a także rodzaj instytucji jakie zostały przez przedsiębiorców wadliwie przedstawione – wagę tych naruszeń należało określić jako stosunkowo dużą. Na podstawie zakwestionowanych postanowień pogorszeniu uległa sytuacja prawna konsumentów, jak również naruszone zostały ich interesy ekonomiczne. Ponadto ustalenia dokonane w toku niniejszego postępowania dają podstawy do przyjęcia, iż kwestionowana praktyka stosowana była w sposób krótkotrwały, tj. wyłącznie rok.

Nakładając karę pieniężną, Prezes Urzędu wziął pod uwagę konieczność ustalenia, czy naruszenie dokonane było umyślne czy też nieumyślnie. Konieczność brania pod uwagę tej przesłanki w przypadku stosowania kar pieniężnych wynika z art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Z tego względu nakładając karę pieniężną Prezes Urzędu uwzględnił, że przedsiębiorcy jako profesjonaliści formułując treść postanowień umów pożyczki powinni wykazać się odpowiednią starannością i dbałością tak, aby nie

zostały naruszone powszechnie obowiązujące przepisy prawa. Przedsiębiorcy powinni być świadomi faktu, że zakwestionowane w niniejszej decyzji zachowanie jest niedopuszczalne w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Dlatego zdaniem Prezesa Urzędu zachowanie przedsiębiorców objęte punktem III. sentencji niniejszej decyzji jest efektem niedołożenia przez nich należytej staranności, jakiej należałoby oczekiwać od profesjonalnych uczestników obrotu gospodarczego. Za nieumyślnością postępowania przedsiębiorców przemawia również fakt, iż dotychczas wykorzystywane dokumenty zostały sporządzone przez profesjonalnego pełnomocnika przez co byli oni przekonani, że działają zgodnie z prawem. W tym zakresie całokształt okoliczności sprawy daje podstawę do stwierdzenia, że przedsiębiorcy dopuścili się naruszenia opisanego w punkcie III. sentencji decyzji nieumyślnie. Pomimo tego, jak wskazano powyżej, samo stwierdzenie nieumyślności zakwestionowanej praktyki stanowi podstawę do nałożenia kary pieniężnej.

W oparciu o osiągnięty w 2013 r. przez poszczególnych przedsiębiorców przychód ustalono kwotę bazową stanowiącą punkt wyjścia dla dalszych obliczeń, którą określono na poziomie (...) % przychodu, czyli na poziomie: 2743,94 zł odnośnie przedsiębiorcy – Macieja Paweli oraz 7887,19 zł odnośnie przedsiębiorcy – Wiesława Paweli.

Po ustaleniu kwoty bazowej przystąpiono do analizy, czy w niniejszej sprawie zasły okoliczności łagodzące i obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary. Okolicznością łagodzącą, która wystąpiła w niniejszej sprawie, jest zaniechanie stosowania praktyki niezwłocznie po wszczęciu postępowania przez Prezesa Urzędu, w związku z czym wymiar kary pieniężnej należało zmniejszyć o 30 %. Kolejną okolicznością łagodzącą, która wystąpiła w niniejszej sprawie, jest również fakt osiągnięcia przez przedsiębiorców niewielkiego przychodu z tytułu działalności związanej z udziałem w spółce cywilnej 7 Windykacja s.c. Wiesław Paweła, Mariusz Śmiech, Maciej Paweła w Oświęcimiu, który to udział pozwala na dalsze obniżenie wymiaru kary pieniężnej o 60 %. W tym zakresie wymiar kary pieniężnej należy łącznie obniżyć o 90 %, tj. w przypadku Macieja Paweli do poziomu 274 zł, a w przypadku Wiesława Paweli do poziomu 789 zł.

Na ostatnim etapie sprawdzono, czy kara obliczona w ww. sposób nie przewyższa kary w maksymalnej wysokości, jaka została przewidziana w przepisie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Sytuacja taka nie ma jednak w niniejszym przypadku miejsca.

W wyniku obliczeń przeprowadzonych w wyżej opisany sposób karę pieniężną z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie II. sentencji niniejszej decyzji określono na poziomie:

- a. w przypadku Macieja Paweli **274 zł**, co stanowi ok. (...) % przychodu przedsiębiorcy, osiągniętego przez niego w 2013 r. i ok. (...) % maksymalnego wymiaru kary, jaka mogłaby zostać w tym przypadku wymierzona,
- b. w przypadku Wiesława Paweli **789 zł**, co stanowi ok. (...) % przychodu przedsiębiorcy, osiągniętego przez niego w 2013 r. i ok. (...) % maksymalnego wymiaru kary, jaka mogłaby zostać w tym przypadku wymierzona.

W ocenie Prezesa Urzędu wymierzona kara jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ww. ustawy i współmierna do możliwości finansowych przedsiębiorców. Prezes Urzędu uznał, że orzeczona kara powinna pełnić funkcję dyscyplinującą i prewencyjną tak, aby zapobiec w przyszłości stosowaniu podobnych naruszeń. Niniejsza kara powinna pełnić również funkcję edukacyjną i wychowawczą, a także podkreślać naganność zakwestionowanego w niniejszym postępowaniu zachowania przedsiębiorców. Wobec powyższego orzeczono, jak w punkcie VI. lit. a ppkt 3 i lit. b ppkt 3 sentencji niniejszej decyzji.

Na końcu należy wreszcie wskazać, że na mocy art. 864 k.c. wspólnicy spółki cywilnej 7 Windykacja s.c. Wiesław Paweła, Mariusz Śmiech, Maciej Paweła w Oświęcimiu odpowiadają za zobowiązania spółki **solidarnie**. Dotyczy to kar pieniężnych określonych w punktach VI.a.-b. Oznacza to, że wierzyciel może żądać całości lub części świadczenia od każdego ze współników z osobna, od kilku z nich bądź od wszystkich współników łącznie, a spełnienie świadczenia przez któregokolwiek z nich zwalnia pozostałych. Nie ma więc w tym zakresie znaczenia w jakiej wysokości nałożono na poszczególnych współników kary pieniężne z tytułu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów – w tym czy nałożono na nich kary pieniężne w ogóle.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji. Karę należy wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w NBP o/o Warszawa Nr 511010100078782231000000.

Ad VII. Zgodnie z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 ust. 1 tej ustawy, jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania. Zgodnie z art. 263 § 1 k.p.a. do kosztów postępowania zalicza się koszty podróży i inne należności świadków i biegłych oraz stron w przypadkach przewidzianych w art. 56, a także koszty spowodowane oględzinami na miejscu, jak również koszty doręczenia stronom pism urzędowych. Na podstawie art. 264 § 1 k.p.a. jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia.

Postępowanie w sprawie stosowania przez przedsiębiorców praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostało wszczęte z urzędu, a w jego wyniku Prezes Urzędu w punktach I.-IV. sentencji niniejszej decyzji stwierdził naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa Urzędu w związku z niniejszą sprawą, których wysokość wyniosła 39 zł (trzydzieści dziewięć złotych)

Koszty te rozkładają się na współników spółki cywilnej 7 Windykacja s.c. Wiesław Paweła, Mariusz Śmiech, Maciej Paweła w Oświęcimiu, wobec czego Wiesława Pawełę, Macieja Pawełę, jak i Mariusza Śmiech obciąża się kosztami niniejszego postępowania w wysokości **13 zł** (trzynastu złotych).

Jednocześnie, należy stwierdzić, że powyższe należności wynikają z działalności spółki cywilnej (art. 864 k.c.), a zatem na każdym ze współników ciąży solidarna odpowiedzialność za spełnienie zobowiązania polegającego na wpłaceniu należności określonej oddzielnie dla każdego z nich.

W związku z powyższym orzeczono jak w punkcie VII. sentencji niniejszej decyzji.

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorcy obowiązani są wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 511010100078782231000000 w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie

dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie VII. niniejszej decyzji, stosownie do art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479³² § 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego i art. 264 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego w zw. z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, można wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

DYREKTOR DELEGATURY
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW W KATOWICACH
Maciej Fragsztajn